

10. Telefon: 9-77. Előfizetés: Havonta 110, negyedévre 600, egészévre 2400. Földre: Havonta 2, félévre 12, egészévre 48. Adó: Adófizetés díjazás szeptember 15-ig. KELET az erdélyi és a magyarországi politikai napilapja. Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Dr. Rámáseter Róbert

BUDAPEST

KELET

ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

Ara 5 lej
Bérmertelen leveleket nem fogadunk el. — Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő Jámbor Ferenc. Bucuresti szerkesztő Hát-szegei Ernő, Strada Matei Milo 5.
Vasárnap, 1934. okt. 14.
5695. ÉV. XVII. ÉVF. CHESVAN 5. 229. SZÁM.

VILÁG TUKRE

Impozáns külsőségek közepette, az egész világ részvétele mellett mení végbe Barthou temetése

Százezres tömegek fogadták és ünnepelték Belgrádban a hazatérkezett II. Péter gyermekkirályt

Horvátok voltak a merénylők. Koalíciós kormány alakul Jugoszláviában. Újabb olaszellenes tüntetések Jugoszláviában. Egy titokzatos „doktor ur” a marseillei merénylők irányítója

Róma, október 13. A Dubrovnik jugoszláv cirkáló fedélzetén Sándor király koporsójával, a Colbert francia cirkáló kíséretében tegnap megérkezett az olasz vizekre, ahol Riccardi admirális parancsnoksága alatt tizenegy olasz hadihajó sorakozott fel tiszteletadásra. Az olasz hajók ágyusortűz közben félórásra bocsátották lóbogóikat, majd a Dubrovnik az olasz hajók sorfala között befutott a messinai szorosba. A Dubrovnikot a Colbert követte, melyhez az olasz flotta is csatlakozott. A szorosban a Ranieri-erőd ágyúit is megszólaltatták, tiszteletadásul s felvontatták az olasz lóbogók mellé az erődre a jugoszláv zászlókat is. A szoros kijáratánál az olasz hadihajók visszamaradtak csak Riccardi tengernagy zászlós hajója, az Alberto da Vizano adja, a Colberttel együtt a diszkuszió a király koporsóját szállító Dubrovniknak, melyet ma, vasárnap hajnalban várnak Spalotába.

A Britisch United Press drámai módon írja le azt a beszélgetést, amely Mária övezgyugoszláv királyné és férje között, annak Franciaországba való elutazása előtt lezajlott.

A királyné arra kérte férjét, hogy ne utazzék Franciaországba, mert balsejtelmek gyötrik és tart attól, hogy valami szerencsétlenség fogja érni férjét. Sándor király azonban nem hallgatott felesége aggódásokkal teli féltő szavaira.

Azt hangoztatta, hogy nemcsak Jugoszlávia hanem egész Európa érdeke megkívánja utazását és így minden körülmények között szembe kell néznie végzetével.

A királynén kívül Kumanudi, a szkuptina elnöke — aki éppen Törökország felé volt uton —, amikor arról értesült, hogy Sándor király végleg elhatározta a Franciaországba való utazást,

megszakította útját, visszatért Belgrádba és kihallgatáson kérte a királyt arra, hogy ne menjen Franciaországba, mert értesülései vannak arról, hogy valami készül ellene.

A király azonban Kumanudira sem hallgatott és emelt fővel, öntudatosan ment végzete elé.

Római jelentés szerint, Victor Emanuel olasz királyt a spoleti herceg fogja képviselni Sándor király temetésén.

Párizsi jelentés szerint a francia rendőrhatalóságok folytatják a marseillei merénylet büntetőjogi és értelmi szerzőinek felkutatására hivatott nyomozást. Az Annemasse-ban letartóztatott terroristák egyike bevallotta, hogy öten szövetkeztek a Sándor király elleni merényletre, de azt nem Marseillen akarták végrehajtani.

A merénylő-büntársak vallatása közben sikerült megállapítani, hogy a letartóztatott állítólagos Novák és Benes a Paberics nevű jugoszláv terrorista szervezet tagjai. Ez az alakulat bízta meg őket azzal, hogy utazzanak Franciaországba, ahol olyan feladatot kell végrehajtásnak, amelyet csak a francia határ átlépése után fognak velük megismertetni.

Tegnap a párizsi rendőrség szakértőknek adta ki Novák és Benes hamis utleveleit. Bizonyítékok merültek fel abban az irányban, hogy Benes már lopásért büntetve volt francia területen és egyike a terrorista mozgalom

veszedelmes vezetőinek. A Rador szerint Novák bevallotta, hogy tényleges neve Posztisil Zvonimir, 1904-ben született Bukovinában. Bevallotta azt is, hogy Belgrádban in contumaciam elítélték, ahonnan Ausztriába és Magyarországra menekült, majd Zürichbe ment, ahol Calémennel, a gyilkossal találkozott. Vele együtt és három más társával Lausanneba, majd Párizsba utazott. Calémenn és egy Silny nevű tyén Marseillebe mentek, míg ő és két társa Párizsban maradtak, ahonnan a merénylet elkövetése után a határ felé menekültek. Az ötödik társuk valószínűleg Willinger, akinek sikerült megszökni a fontainebleau-i állomásról és aki a horvát párt magyarországi titkos megbízottja.

A Rador párizsi jelentése szerint a chamberly-i rendőrség letartóztatott egy osztrák alattvalót, aki azt állítja, hogy Quinquerean de Bauzen-nek hívják, Zágrábban született és a merénylet napján Aixben tartózkodott, majd azt akarta lépni a svájci határt.

A Times szenzációs értesülése szerint a francia biztonsági szolgálat elutasította Sándor király utrakelése előtt azt a jugoszláv indítványt, hogy a király érkezése alkalmával harminc jugoszláv tit-

kosrendőr is teljesítsen szolgálatot francia földön.

A lap úgy tudja, hogy a francia-jugoszláv viszonyban némi elhidegülés állott be. A merényletet kétségkívül horvát menekültek szervezte hajtotta végre, szemben a jugoszláv hatóságokkal, amelyek ezt nem akarják elismerni és mindenáron nemzetközi relációkban keresik a gyilkosokat és értelmi szerzőket.

Barthou híres barátja, Madelaine Brisson, a párizsi Annalesek körének igazgatója, tegnap köszönőlevelet intézett Titulescu román külügyminiszterhez, aki előzőleg Barthou harántjéhez intézett megható részvevőlevelet. Madelaine Brisson a következő választ adta Titulescu kondoleáló soraira:

„Őn, aki ismerte őt, megérti mindnyájunk fájdalmát. Utolsó találkozása önnel és Petain marsallal nagyon boldogító tettek őt. Barthou barátom szerette és csodálta őnt. Szerette Romániát, Franciaország barátját, amely barátság főleg önnek tulajdonítható. Az ön együttérzése velem drága és értékes emlék számomra. Fogadja szívem mélyéből jövő köszönetemet. Az ön Madelaine Brissonja”.

Koalíciós kormány alakul Jugoszláviában

Bécsi jelentés szerint tegnap Szerajevóban, Zágrábban és Libachban megismétlődtek az olasz- és katolikus-ellenes tüntetések. A bosnyák fővárosban Sarics érsek palotájának több ablakát a szélsőséges nacionalista csoportok beverték. Hasonló sorsra jutottak az olasz konzulátus ablakai is.

Laibachban a konzuli titkárt tetleg súlyosan bántalmazták.

A tüntetésekkel kapcsolatban, mint a Rador jelenti, az olasz kormány elkoboztatta a Giornale d'Italia tegnapi számát, amelyben nyugtalanságot keltő hírek között a jugoszláviai helyzetről. Egyidejűleg a Corriera della Sera tegnapi számában rendkívül érdekes cikket közölt a jugoszláviai helyzetről a marseillei események nyomán. A lap minden bizonnyal az olasz kormány véleményét fejtí ki és hangsúlyozza, hogy Olaszország továbbra is jószomszédi viszonyban akar lenni Jugoszláviával és nem szeretné, ha a jugoszláviai olasz-ellenes hangulat súlyosbodna, mert ez nemzetközi komplikációra vezetethet.

A tüntetések ellenére a Rador Belgrádból azt a hivatalos kormányjelentést közli, mely szerint az egész országban rend uralkodik. A merénylet közelebb hozta egymáshoz a szlávokat.

A nép nagyszabású temetést készít elő szeretett uralkodójának.

A temetéssel kapcsolatosan Párizsból azt jelentik, hogy Lebrun elnököt a belgrádi temetésen Petain marsall fogja képviselni, mert az elnök a részleges kormányválság miatt nem távozhathat el Párizsból.

A Curentul belgrádi értesülése szerint Sándor király temetése után a jelenlegi jugoszláv kormány le fog mondani. Az új kabinet koalíciós lesz és Jettics lesz az elnöke.

A kormányban a szerbeket kívül a horvátok, szlovének, muzulmánok képviselői is helyet

fognak foglalni. A továbbiakban arról ír a Curentul, hogy Titulescu, Jettics és Benes részvétele Sándor király temetésén alkalmat nyújt a három külügyminiszternek arra, hogy megbeszélést folytassanak a nemzetközi politikai helyzetről. Ez a váratlan találkozás lesz az első fontosabb politikai esemény a marseillei merénylettel kapcsolatban,

amely alkalmat fog nyújtani a három országnak arra, hogy kinyilvánítsák álláspontjukat ama titkos és bűnös manőverekkel szemben, amelyek a békét alá akarják aknázni. Belgrádban Titulescu és Jettics megállapodást fognak létesíteni az ankarai Balkán-konferencia időpontjára nézve is, mely közelebről szintén összeül.

A Rador budapesti jelentése szerint a Magyar Távirati Iroda eljuttatta a budapesti rendőrséghez a párizsi Havas-ügynökség jelentéseit Calémenn biúrtársainak vallomásairól, amelyeknek alapján a magyar rendőrség bevezette a nyomozást.

A francia kormányválság Párizsi jelentés szerint Doumergue miniszterelnök tegnap Lavallal tárgyal. Politikai körökben úgy hírik hogy a gyarmatügyi miniszternek megnövekedtek esélyei Barthou örökének átvétele tekintetében. A miniszterelnök Herriot-val és Tardieuval is megbeszéléseket folytatott. Herriot a tanácskozás után a lemondott Sarraut belügyminiszterrel tanácskozott.

Újabb jelentés szerint a külügyminiszteri tárca betöltésénél Flandin jelenlegi közmunkaügyi miniszter személye áll előtérben. Felmerült az a kombináció, hogy a belügyi tárcát a radikális szocialista képviselők egyikével fogják betölteni.

Párizs, október 13. Ezzel szemben az Ordre értesülései szerint, Doumergue francia miniszterelnök tegnap Heriotval és Tardieuval folytatott tanácskozásai során

(Folytatása a 8-ik oldalon.)

„Áldozataid vádat emelnék”

P. Swedsitsch, az Adeverul Németországból Prágába emigrált tudósítója megrendítő tudósításban számol be egy újabb könyvről, amely a hitlerizmus borzalmaságairól jelent meg a könyvpiacon „Adolf Hitler, áldozataid vádat emelnék” címmel. „Nem, nem menthetjük fel az olvasót az alól, hogy ezeket a dolgokat elolvassa. Még akkor sem, ha meg is zavarnók vele álmutat” — írja P. Swedsitsch. Ez a könyv éppen azért íródott, hogy felrzza az embereket, akik nyugodtan aludnának. Mert ez a könyv egy, a világ lelkiismeretéhez intézett, szivettépő felhívás. Bennefoglalatik minden, ami borzalmast az ember csak el tud képzelni kínzásban, kegyetlenségben az ember lealjasításában és a lélek összetörésében.

Kommentárookra nincs is szükség. Tessek, olvassák!

„...Azután elkezdődött. A letartóztatottakat, akiket kihallgatásokra vittek — írja Ottó Meinel — kiterítették egy asztalra: gumibotokkal és acélrudakkal addig verték őket, amíg kiserkent a vér testükből, amíg elájultak. Az ájultakat ismét eszméletükre térítették hideg vízzel és a kínzás kezdődött előlről. Egyeseket előbb kényszerítették arra, hogy mártásuk magukat egy hordó vizben, mert így „jobban ragadnak az ütések”. Ezek a torturák heteken keresztül folytak. Rendszerint éjjel folytak a „kihallgatások”. Az örök valamennyien az SS. hetedik századának tagjai, nappal aludtak, este leitták magukat és éjjel kintoztak.

Beesteledéstől hajnalhasadtáig rengett a ház a kétségbeesett jajkiáltásoktól... A Volkshaus, ahol ezek a kínzások végbementek, Reichenbach város fterén állott. A város lakói így önkéntelenül tanui lettek ezeknek a dolgoknak. A reichenbachi nemzeti szocialista nők erre „hangfogópárnát” ajándékoztak az SS. fiuknak. Az áldozat arcát zentul a kínzás alkalmával vastag párnákba dugták, nehogy kihallszanak jajveszékélsei.

Estenként lefekvés előtt az örök még egy különleges szórakozást engedtek meg maguknak. Kényszerítették a foglyokat, hogy botok között menjenek végig. Akik el akarták végezni szükségleteiket, el kellett vonuljanak a kettős sorban felálló örök között, akik a gumibotla ott ütötték, ahol érték. Voltak foglyok, akik naponta pofont is kaptak. Annnyira deformálódtak, hogy egyszerűen nem lehetett rájuk ismerni. Nem egy esetben ezek a verések idegcsokkot idéztek elő. Hermann Schenker a szociáldemokrata párt elsterbergi tagja is erre a sorsra jutott. A 63 éves ősz embert addig verték, amíg beleőrült, április 9-én reggel levetette magát az épület második emeletéről és holtan maradt a földön.

Április 15-én Janka plaueni volt Reichstag-képviselő, akit irtózatosan elkinoztak, felakasztotta magát. Tillack, a reichenbachi „Vasfront” vezetője arra kényszerült, hogy hálóingben feküdjék le a kínzó asztalra. Szociáldemokrata foglyokat vittek oda, kiket revolverrel akartak kényszeríteni arra, hogy verjék az asztalon fekvő társukat. Minthogy egyik sem mozdult, a fenevadak maguk vetették rá magukat Tillackra. Rettenetes tortura után kényszerítették arra, hogy szálljon le az asztalról és ugrodjon vissza rá. Valahányszor ismét az asztalon volt, azt kellett kiáltania: „Kövére disznó vagyok, tele italal, Heil Hitler!”

Schille reichenbachi szociáldemokrata tanácsost úgy megverték, hogy hetekig feküdt belé. Amikor felkelt, sörösüvegeket

kötötték testére végig és kényszerítették, hogy ujonnan érkezett szociáldemokrata társait meghajlással üdvözölje. Arno Hoefler Netzschkau-t munkásnak sikerült kiszabadulnia a Volkshausból. Midőn az SS. emberei keresték, hogy visszavigyék a foglyok közé, felakasztotta magát.

Ottó Meinel megemlíti még Iosef Elstert, Hartsch, Paul Kranz, Reinhold Morgner és több más fogolytársát, akik hasonló kinokat szenvedtek végig. Nem mond el mindent. Nem is mondhat el, nehogy a sintéreket rászabadítsa azokra, akik még az ő kezeikben vannak. Mert az első parancs, amelynek alá kell, hogy vessen magát mindenki, aki efféle helyen járt: a hallgatás. Akiról megtudják, hogy inkvizitorairól rosszat mondott el a fogolytáborban, vagy különösképpen annak falain túl, nem lehet többé biztos életében.

Ime:
„Midőn kiszabadultunk Dachauból (egyike a legnagyobb internáló táboroknak) Mutzbauer főtitkár a fejünkbe vert: „Dr. Katz önmaga akasztotta fel magát és Stentzert lelőtték, amikor szökni próbált. Így történtek a dolgok. Megértettük?” — meséli Fritz Eckert, akinek sikerült külföldre menekülnie. Itt tudta csak elbeszélni, hogy ez a két szerencsétlen milyen emberfeletti szenvedéseken ment keresztül, addig is, amíg végeztek velük.

Saját szememmel láttam nem egyszer, amint dr. Erich Braun kóburgi orvosnak ököllel arcába vágta és megalázták a legközségesebb módon az irodában. Gyakran vitték le a pincébe, ahol irtózatosan elkínnozták. Többször láttam Braun doktor testét, a hus rongyokban figyeggett le a hátról és alsó részeiről. Hét hétig feküdt a kórházban. En a mellette lévő ágyban feküdtem. Ülőjének jobbfele megfekélyesedett. Beteglapjára azt irták, hogy „decubitus”-ban szenved, vagyis egy olyan betegségben, amely a hosszas fekvéstől származik. Nem is adtak időt neki arra, hogy meggyógyuljon és elküldték a homokbányához, amely a táborban kiadott munkák közül a legborzalmasabb volt. Itt ismét hihetetlenül elkínnozták, úgy, hogy két fogoly hozta vissza karján a barakkba.

Georg Weng adótsziszviselő tisztként küzdött vége a háborút, ahol többszörösen is megsérült. Ennek ellenére is sorozatosan verésre verték fiatalembereket, akiknek alig keresde a hajusz az orruk alatt. Utána én következtem. Erbstmüller nevű őrm vezettet le a pincébe a „különleges” kihallgatáshoz. A pincébe érve, Erbstmüller elővette revolverét és homlokomra célozva megparancsolta, hogy vetkőzzem le. Az SS. másik négy embere állott mellettem felkészülve a verésre és lobálva kezükben a bikacsököket és gumibotokat. Ki kellett nyújtóznom az asztal. Fejemet pokrócba csavarták, az egyik SS. hóhér nyakamat az asztal széléhez nyomta. A másik három pedig útni kezdett minden erejéből, míg a vér kisként hátamból és alsó részből. Hatvannégy ütésig számoltam, akkor valószínűleg elájultam. Midőn magamhoz tértem, teljesen nedves voltam. Halottam, amint Erbstmüller odafordult társaihoz:

„Még egy leckét! Az ifju ur nagyon szépen ordit!”

Ismét útni kezdtek. Azon a ponton voltam, hogy megőrüljek a fájdalomtól, midőn megérkezett a parancs a verés beosztására. Barakkba vittek, ahol elájultam. Midőn magamhoz tértem, ágyam mellett állt a tábor orvosa, dr. Schwartz és asszisztense, a fogoly dr. Katz. Midőn felhívtam dr. Schwartz figyelmét, hogy vizeletemben vér van, ezt a választ kaptam: „Nem tesz semmit, a lelki depresszió az oka mindennek.”

Dr. Katz mint orvos-asszisztens, tulságosan sokat láthatott, semhogy az élők között maradhatott volna. Hans Steinbrenner nevű SS. legényre bízták, akit kegyetlenségei miatt „borzalmas Ivánnak” neveztek el a foglyok. Ha valakit különösképpen meg kellett kínozni, úgy ennek az Ivánnak a kezére adták. Október elején Katz doktort váratlanul karcsérbe tették (egy ablaktalan lyuk, teljesen sötét, amelyet „koporsónak” nevezünk, mert élve nagyon ritkán került ki valaki belőle). Ürügylt azt hozták fel, hogy „megkísérelte kicsempészni a táborból bizonyos jegyzeteit és megfigyeléseit”. Előbb dr. Rosenfelderrel és másokkal együtt többször bele kellett feküdnie a tábor udvarán lévő

Select Mozaq

A ROTHSCHILD HÁZ

Főszerepekben: GEORGE ARLISS, BORIS KARLOFF, LORETTA YOUNG.

Hétfői kezdettel:

A VÖRÖS MALOM

Csodás kiállítás, érdekes tartalmu film, gyönyörű revűszámokkal, főszerepekben: CONSTANCE BENETT, FRANCHOT TONE

viztőcsákba, amíg ruháira vastag sárreteg tapadt. Ha valamelyik nem bujt bele elég mélyen a sárba, a fenevadak ráugrottak a foglyok hátra és talpaikkal lenyomták. Néhány napi ilyen kezelés után, miközben a megkínzottaknak még reggel héttől este hétig kellett a homokbányákban is dolgoz-

nok, egyszerre csak három halottat vettek ki a karcsérből. Közöttük volt dr. Katz is, akiről azt kellett mondani, hogy önmaga akasztotta fel magát.

Es ezek nem a legborzalmasabb részletei a könyvnek, amely most Prágában megjelent.

Gizskalay János új könyve:

Akiba csudálatos élete

(Kijáth Széfer kiadás)

Ki tudná megmondani: regény avagy tankönyv tudományos avagy költői irás-e? Ezek a fogalmak kevesek, elégtelenek volnának Gizskalay János új könyvének meghatározására. Akiba csudálatos élete — ez a könyv címe — magában egyesíti minden elemeket: a regényt, a tankönyvet, a tudományos, filozófikus és költői tartalmat egyaránt. Egy egészbe foglalja. Nincs rá műkifejezés. Mint műfaj is egészen sajátos, egészen újzerű. Eppen sokoldalúsága az, mely talán a legmegkapóbb ebben a könyvben. Az, hogy több irodalmi műfaj keveréke. Ami irodalmár szempontból merész vállalkozás ugyan, de Gizskalay a nagy művészi könnyedséggel oldja meg a nagy feladatot, melyet maga elé tűzött.

A két kötetes könyv utolsó lapján „Ajánlás” cím alatt így bucsuzik a szerző az olvasótól:

„Felemás művet nyújtottam feléjük, de szeretetben teljeset és ez az én jogosultságom.

Akik regényt vártak tőlem, bocsássanak meg, hogy (néha súlyos) tudományt adtam, akik a tudás nehézt itálára szomjuhozak, bocsássák meg, hogy (sokszor könnyű) álmodokkal higitottam italukat.”

Magábanéző önkritika is ez a nyitl vallo-más.

Mert sokoldalú ebben a könyvben Gizskalay. Előttünk áll a nagy költő pazar írásművészetével és lelkének nagy gazdagságával, a pedagógus lenyűgöző oktató-előadásával, a történész alapos tudásával, a filozófus mély gondolkodásával, a szociológus kutató tekin-tével. Am melyik a nagyobb e sok tulajdonság közül? Kétségtelenül a költő és a pedagógus. Olykor a többinek a rovására. Gizskalay János mindenekelőtt költő. Mint ilyen parnaszusi magasságokba tud emelkedni, az érzésvilágnak, a kifejező erőnek és szépségnek megejtő szférájába. De a költő, éppen művészetének erejével, egyben pedagógus is. Aki tanítani akar és aki tanítani tud olyan mesteri formában és olyan lebilincselő erővel, aminővel kevesen rendelkeznek. Ezért van az, hogy Gizskalay költői temperamentuma olykor a tudós s a gondolkodó rovására megy. Nem tudja mindenütt megőrizni a tudományos higgadságot, mert a tudományos fejtegetéseibe és kutatásokba gyakran csap be a költő lelkeinek nyugtalan-sága és tüzes lelkesültsége.

Helytelen volna ezt a könyv hibájul fel-róni. Gizskalay ebben a könyvben önmagát adta, legbensőbb lelkiségét minden mester-kéltés nélkül. Gizskalay János nem a hideg művészek fajtájából való. Minden alkotásába az érzelmek dus skáláját viszi magával, ami elementáris erővel ömlik végig Akiba csudálatos életén is. Már a tárgy megválasztásában is szívéhez fordult. Akiba romantikus alakja a szerző szívéhez és lelkiségéhez nőtt. Amikor regényes életrajzot ír róla, mindaz a pátosz, mindaz az erőteljes férfilira és pozitív nemzeti érzés, ami az ő mindig élő vers ciklusait jellemezte, átmegey ebbe a regénybe is, melyet a lírai elemek dominálnak. Ezért tudja Akiba alakját és egész környezetét olyan valóságosan élővé tenni a kétezer év távlatának kódén keresztül. Oly közvetlenséggel eleventi meg az egész korszakot, mintha ma történt időről és alakokról regélné. Rendkívüli bájjal és gyöngédséggel írja meg Akibának, e nagy darab juhásznak finom szerelmi történetét, minociózus lelki-rajzzal azt a lelki folyamatot, mely szerelemért a tanulás felé sodorja a már előreha-ladott korban lévő primitív embert és az a hihetetlen erő, amely a negyvenéves pász-torból tudóst faragott, egészen plauzibilis lesz Gizskalay elbeszélése nyomán. Ugy, ahogy ő festi le a Templom pusztulásának

és az utána következő idők társadalmi viszonyait, de különösen a zsidó tannak a kialakulását, a zsidó iskolának a kifejlődését, a mai zsidóság lelki alkatának és életberendezésének az első tanházakban való kikristályosodását — ha talán hiányzik is egy-néhány hideg történelmi láncszem ebből a meg-rajzolásból, mégis pontos és élethű, mert a mai zsidóság életberendezését vetíti át azokra az időltre és így teszi valóban érthetővé azt a csodát, amely az állami élet elpusztulása ellenére is népi egységben tartotta a zsidóságot.

A hordozható állam eszméje és annak egészen sajátos beállítása az, amely a könyvnek egyik legérdekesebb és legfigyelemre méltóbb részét alkotja. A gondolat magában véve nem új. Klatzkin és mások is hasonlóképpen vélték megítálni a zsidóság fennmaradásának titkát, mely nem egyéb, mint az a csodálatos történelmi tény, hogy a zsidók a szétszórásban, az egziliumba is magukkal vitték a zsidó állam intézményét, melynek szellemi ereje tartotta épségben a zsidó néplelkében a nemzeti öntudatot. De senkisen juttatta még kifejezésre oly pregnánsan és oly valószínűen ezt a történelmi erőt, mint Gizskalay ebben a könyvében.

A könyv különösen nagy pedagógia értéke, hogy magyar nyelven először adja a szóbeli tan speciális zsidó szellemiségének világosan érthető, egyszerű történetét a rendkívül élvezetes regényes életrajz keretében. Ami a legnagyobb irodalmi ritkaságok közé tartozik: ez a művészi regény a legjobb kufforrásul szolgálhat annak a magyar nyelvű zsidó generációnak, amely eredetiben nem juthat már judaisztikus műveltséghez, az ősi zsidó szellemiség megértéséhez. Ahol a zsidó tan mestereinek sorát és tanításait vonultatja fel, Lehmann: „Die Sprüche der Väter” című könyvére emlékeztet, aki a németajku generáció számára akarta feltárni az „atyák” tanításait. De hol marad Lehmann kísérlete

Gizskalay lebilincselő és mindvégig érdektelítő oktatása mögött. A könyv talán éppen ott a legérdekesebb, ahol megszűnik a regény, az elbeszélés és az író a kor szellemi áramlatainak elemezésébe bocsátkozik. Kevesen tanították és magyarázták oly lenyűgözően a „Pirké Avot”-ot, mint Gizskalay Akiba csudálatos életében.

Vitatni lehetne, vajjon a könyv minden vonatkozásban kiáll-e a történelmi kritika próbáját. Mint mondtuk már, vannak olyan szociológiai és történelem-filozófiai meglátásai e hősi időkből, melyeket talán túl-idealizált Gizskalay zsufolt temperamentuma. Ez azonban semmitsem von le a regény történelmi értékéből. Igaz, hogy Gizskalay irányregényt akart írni. De ma, 1934-ben melyik igazi irás nem tendencia-irodalom-e? A l'art pour l'art irodalomnak egyre gyöngébb a szava, az igazi nagy írói alkotások az élettel közvetlen rokonságot tartanak és így elkerülhetetlen, hogy az eseményeket és az események meglátását ne befolyásolja az író szemlélete.

Gizskalay a zsidó szellemi kincsek és az igazán zsidós élet szerelmese. A mi időnkben, amikor — különösen e területen — a félasszimiláció sivárgásában él az új zsidó generáció, abban a félasszimilációban, amelyben minden kulturális kapcsolatát elvesztette a zsidó sajátossággal —, Gizskalaynak ez a könyve valóban alkalmas arra, hogy felébressze a szeretetet a zsidóban a zsidó élettel, a zsidó tradícióval, a zsidó lelkeséggel szemben.

Gizskalay írói kvalitását legjobban jellemzi, hogy soha egy unalmas sort le nem ír. Verseinek és prózai írásainak minden sora telve vannak feszültséggel, annak dokumentálására, hogy mennyire nem csinált és mesterkelt az, amit ír, hanem kinos szükségletből robban ki. Ha paradoxonnak is hangzik, ez a par excellence zsidó író páratlan szépséggel kezeli a magyar nyelvet. Stílusának szépsége, meseszövevényének állandó érdekessége, szempontjainak eredetisége, meglátásainak találó és peregnáns volta az első szó-tól az utolsóig lebilincseli az olvasót, aki előtt egy számára idegen és távoli, de mégis vele nagyon rokon zsidó világ tárul ki káprázatosan.

A könyv második kötete, mely most hagyta el a sajtót, Akiba életének tettekben való kiteljesülése: Akiba, a szabadságharcos. A Barkochba lázadás lázas korának dinamizmusát érzékelteti ez a rész, amelyben Barkochba mellett elsörendű vezetés szerep jutott a tudós Akibának és tanítványainak, aki tudóstársai egy részével ellentétben, kik az akkori arisztokráciával együtt elleneztek minden harci megmozdulást, a zsidó szabadságharc vértanúja lett.

Gizskalay János könyvét Glasner Mose emlékének ajánlja, „akinek lényében — úgy mond —, volt egy szikrányi, a nagy Akiba halhatatlan lelkéből, kemény zsidóságból és nemzet-szerelméből.”

Akiba csudálatos élete izléses köntösben jelent meg. A feltűnően szép fedőlap Deutsch Erika rajza, míg a könyv technikai kivitelé az évtizedek óta országos hírű lugesi Sidon-nyomda precíz munkáját dicséri. A Kirjáth Széfer, zsidó könyvbarátok társasága, nemes missziót teljesít Gizskalay János műveinek kiadásával. (D. H.)

Gyermekeink ruháját olcsón, szépen festi, tisztítja **CZINK Cluj**

Ma nyílik meg ünnepélyesen a IV. Nemzetközi Orvos-, Gyógyszerészeti és Kozmetikai kiállítás és árumintavásár

Cluj-Kolozsvár, október 13. Ma, vasárnap délelőtt nyílik meg fényes külsőségek között a Kereskedelmi és Iparkamara új székházának kiállítási termeiben rendezett IV. Nemzetközi Orvos-, Gyógyszerészeti és Kozmetikai Kiállítás és Árumintavásár. A nagyszabásúnak ígérkező kiállításra a jelentkező cégek legnagyobb része már beérkezett. Az előlekekből itelve a kiállítás sikere felül fog mulni minden eddigi Kolozsváron rendezett kiállításat.

A kiállítással kapcsolatosan a mai nap folyamán közel ezer orvos és gyógyszerész érkezik Kolozsvárra, valamint a főváros közegészségügyi hivatalos köreinek nagyrésze is. Így dr. Costinescu közegészségügyi miniszter képviselőtében Kolozsvárra érkezik prof. dr. Titu Gane egészségügyi államtitkár, prof. dr. Vintileacu, a bukaresti egyetem gyógyszerészeti fakultásának dékánja, Adace Justin

senátor, Mitică Sonescu gyógyszerész ezredes és még számosan.

A kiállítást, amelyre meghívták a helyi hatóságok, egyházak és intézmények fejeit is, prof. dr. Titu Gane államtitkár nyitja meg. A résztvevők számára a rendezőség féláru utazási kedvezményt, valamint kedvezményes elszállásolást és étkezést biztosított. A kiállítás megtekintésére 7 lejcs jegyek jogosítanak.

„OLLA”
GUMI

a legjobb védő fertőző betegségek ellen

VASARNAP, 1934. OKTÓBER 14.

VASARNAP

Ma

B

A Banca a külker

Bucuresti-Kelet tud.)

homlokterébe export-import problémája

Banca Natios kusan a vala ellen foglalt

A Banca ban korántse gearu volt prémiumnak lapi kampán kében. A bu érdekes inter miniszteről

— Azt his

latkozatában

hogyna így kereskedelem kincstár ka kereskedelmi szabadkereski nyulni a költ höz, ami mi fejlesztésekre költségvetési rására.

— Nem le

ha rendet t

ugyhogya a visszafélésekr mai helyzete man ható o

— Marad

kompenzáció

előnyökhöz j

jait, csökken

lesleges áru

és felőrlite

Az egész

amely a hely

kező alapelv

1. A Ba

pöt gyak

amelynek

összhang

gentálási p

2. Hogy

összegyűjt

összes dev

rendszer,

rolja a de

pedig ugy

zet a líva

3. A Ba

zetten k

Egy rész

zeti ki,

importárt

NY

Newyork,

nagyevűt

óta emigrá

kában tartó

yorkban a

előtt a zsidó

következőke

— Minde

nom a zsidó

tottságom a

zott. Az a r

erkölcsök k

közi-tenger

és kulturáj

ni kétség

dők nélkül

leg, sem sz

szellemiség

rül, hogy n

akit ne be

sem képzelt

— En, a

nyugati em

minden for

momra a

protestánti

mésztesen

felekezet t

szellemi p

tái: Nietzs

SPORT

Kinizsi—Universitatea

Cluj-Kolozsvár, október 13. A Nemzeti Bajnokság küzdélme során az Universitatea ma játssza idehaza második mérkőzését, ez- utal a temesvári Kinizsi ellen. A temesvári csapat nem mondható könnyű ellenfélnek, de nem is legyőzhetetlen. Erre azonban csak egy egységes, lelkesedéssel játszó Universi- tatea képes. A meccs fél 4 órakor kezdődik és azt Oravetz aradi bíró vezeti.

Kinizsi: Schmidt, Sebők—Kohl, Nagy— Kriván—Demetrovics, Szilárd—Zelenák II— Glasz—Török—Grün.

Universitatea: Sepsi, Jancovici—Borgia, Stefanescu—Gain—Ghilezan dr., Tabac— Floesteanu—Orza—Surlasiu—Baciu.

Előzőleg az U Avantgarda játszik barát- ságos mérkőzést a Rapiddal. Az Avantgarda- ban Sepi II is játszik.

Interimáris bizottság a kolozsvári labdarugó-kerület élén

Cluj-Kolozsvár, október 13. (Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári labdarugókerület néhány nappal ezelőtt tartott tisztújító közgyűlése — mint az előrelátható volt — nem maradt következmények nélkül. A disztrikt vezetősé- gében évek óta a régi kolozsvári sport- egyesületek kipróbált vezetői ülnek, akik, ha nagy teljesítményeket nem is produkáltak, szorgalmasan és a szükséges szakértelemmel irányították a kerület ügyeit és biztosították az egyesületek harmónikus együttműködését.

A legutóbbi disztrikt-közgyűlésen azután puccszerien felfordították ezt a helyzetet. Dr. Moldovan, a Romania futballszakszál- lyának vezetője a CFR, KMSC, Napoca és Avram Iancu megbízottait megszerelve sza- vazás során többségbe juttatta ezeknek az egyesületeknek a jelöltlistáját az Universi- tatea, Haggibbor és KAC jelöltjeivel szem- ben. Kibuktatták Darabant elnököt, aki egye- bek között maga is a Romania tagja, Hirsch Ernőt, a Haggibbor és Horváth Balázst, a KAC képviselőjét, tehát a legrégebb kolozs- vári egyesületek vezetőit, hogy helyettük az Avram Iancu és Napoca-szerű új alakulatok képviselői irányítsák és képviseljék Kolozs- vár jobb sorsra érdemes futballsportját.

Az Universitatea jelenlévő képviselője, Gh. Giurgiu hírlapíró tiltakozása jeléül azonnal elhagyta a közgyűlést, amelynek kimenetele érthető módon kínosan érintette a város ösz- szes sportkörét. Az Eszaki Liga, mint fölöt- tes, amely számára nem lehet indifferens, hogy kik viselik a felelősséget a város fut- ballsportjért, azonnal foglalkozott az ügy- vel, a választást megsemmisítette és inter- máris bizottságot nevezett ki a kerület élére, a következő összetétellel: Elnök Be- geovici alezredes Romania, tagok: Hirsch Ernő Haggibbor, Horváth Balázs KAC, Pin- tea mérnök CFR és St. Popa.

A kolozsvári futballsportban végbement „államsíny” ezek szerint rövid életű volt. És kétszázézer a város futballsportjának ér- dekeit szolgálja, hogy így történt.

HAGGIBBORISTÁK! Az egyesület évi közgyűlése ma délelőtt fél 11 órakor lesz a klubban, Calea Marechal Foch (volt Kossuth Lajos u.) 10 alatt. Legyen ott mindenki!

A Románia—Lengyelország ma Lem- bergben eldöntésre kerülő válogatott mérkő- zésen így játszik a román válogatott: Bur- dan, Chiroiu—Albu, Moravetz—Criza—Dehe- leanu, Bindea—Kovács—Ciolac—Petea — Dobay.

100.000 NEZŐ A MOSZKVAI ATLETI- KAI VERSENYEN...

Moszkvából hazatérve Ladoumegue beszéli az L'Auto munkatársának oroszországi tap- aszatalatairól. A következőket mondotta:

— Moszkvai utam felejthetetlen marad. Mihelyt kiszálltam a repülőgépből, újság- írők raja vett körül. Tökéletes luxusszálló- ban helyeztek el, a tolmács egy pillanatra sem mozdult mellőlem. Egy pompás autó állt állandóan rendelkezésemre és a szo- bám mindig tele volt virággal.

— A közönség példátlanul érdeklődik az atlétika iránt. Az én versenyemnél 96— 100.000 főnyi közönség volt a stadionban. Értének a sporthoz és tudják értékelni, hogy 1 fokos melegben a 4 perces 1500 vagy 2:29-es 1000 mit jelent. Az orosz sport még a szervezés első stádiumában van, de Znamenski például máris beleszól- na egy európai 5000-es bajnokságba...

— **A HAGGIBBOR NAGYVÁRADON.** A Haggibbor futballcsapata ma Nagyvá- radon a NAC-cal mérkőzik.

"rythmica"
speterné blum marcsa

MODERN TORNA ÉS TÁNCMŰVÉSZETI ISKOLAJA.
Piața Unirii N°22.

csoporthoz és magánórák felöltés és gyermekoktatás
ÉRTEKEZÉS ÉS BEIRATKOZÁSOK SZEPT. 11-TŐL AZ ISKOLÁBAN 2-4 KÖZÖTT.

A magyar profilig vasárnapi mérkőzései: Ferencváros—III. ker., Hungária—Budai „11”, Phöbusz—Kispest, Soroksár—Ujpest, Soroksáron, Bocskai—Attila, Debrecenben, Szeged—Somogy Szegeden.

Tancol az Unirea futballcsapata. Az Uri- rea sportegyesület a II. kerületi ifjúságra, karöltve október 20-án, szombaton este 8 órai kezdettel táncol egybekötött szüreti mulat- ságot rendez a Pata ucca 102 alatt. Belépti- díj tetszés szerint.

Schmeling—Steve Hamas lesz az ökölvívás világbajnoki küzdelem legközelebbi mérkőzé- se. Hamas ugyanis győzött Lasky ellen és

így most már a hivatalos körök véleménye szerint is ő lesz Schmeling ellenfele. Ennek a meccsnek a győztese viszont a jelenlegi világbajnokkal, Max Baerrel fog megküzdeni a világbajnoki címért.

A kanadai jégchokkiszövetség ez évre a Winnipeg Monarc jégchokki csapatot bizá meg azzal, hogy Davosban képviselje a világ- bajnokságon Kanada színeit. A csapat egy hónapot fog tölteni Európában s a világbaj- nokai küzdelmeket megelőzően és követően több helyen barátságos mérkőzéseket fog játszani.

KÖZGAZDASÁG

Kétszázézer vagon buzatermése van az országnak

Bucuresti-Bukarest, október 13. (Az Uj Kelet tud.) A legutóbbi napok esőzései foly- tán a földművelésügyi minisztériumhoz be- érkezett termésmjelentések szerint az ország mezőgazdaságának helyzete a következőkép- pen alakul:

A tengeri őszi vetéseinek az eső igen ked- vező volt. A chiliai kikötőbe naponta 15 va- gon tengeri érkezik, ami egyrésztől jó ter- mésről tesz tanuságot, másfelől viszont ar- ró, hogy a parasztok termésük értékesítésé- vel pénzhez igyekeznek jutni, hogy a kon- verzió első részletét, ami rövidesen esedé- kes lesz, fizetni tudják.

A tengeri termelők közül az esőzések csak azoknak kedveztek, akik korán vetettek és termésük már teljesen megérett, a többiek- nek pedig, akiknek termésük még nem ért meg teljesen, ez az időjárás szinte katasz- trófális eredményekkel járhat, mert könnyen elpusztíthatja a fiatal termést.

A buzatermésről beérkezett jelentések sze- rint a minisztérium megállapította, hogy a

terméshelyzet ma már jóval biztatóbb, mint szeptember közepén volt, miután az addig jelentett 170 ezer vagon termés helyett, ma már 200 ezer vagon buzája van az orszá- gnak.

A jelentéssel egyidejűleg a minisztérium megállapította azt is, hogy a buzatermelők nagy részénél a búzával bevetett területek növelésének tendenciája észlelhető. Ez a mi- nisztérium véleménye szerint annak a követ- kezménye, hogy a termelők a gabonaértéke- sítő kormánybiztosságtól a buza értékét leg- inkább megközelítő árat kapják, jóval na- gyobb árat, mint az összes többi gabonane- műekért.

A földművelésügyi minisztériumban rövi- desen értekezletet hívnak össze a gabona kérdésében, melyen megállapítják, hogy ugy- az az árák, mint a bevetendő területek növeke- déseinek kérdésében milyen állásfoglalás szükséges és a kormányt milyen intézke- déseket kell foganatosítani ezzel szemben.

ROMÁN OPERA

Vasárnap, október 21-én este fél 9 órakor az Operaház zenekarának szimfónikus hang- versenye

Szigeti József
a világhírű hegedűművész és

Nikita de Magaloff
zongoraművész közreműködésével.

Vezényel:

JEAN BOBESCU
operakarnagy.

Műsoron: Brahms, Beethoven, E. Bloch, Ravel, Scriabin, Scarlatoescu, Stravinszky művei.
Jegyek: Opera, Ellenzék és Romania Artistica pénztárainál.

Hétfőn lép életbe az új export- import-rendszer

Szakadatlan tárgyalásokat folytat a kormány gazdasági bizottsága és a Banca Nationala az új rendszer elkészítése érdekében

Bucuresti-Bukarest, október 13. (Az Uj Kelet tud.) A kereskedelem és iparügyi minisztérium tegnap egész nap folytatta az új export-import rendszer megalapítá- sára irányuló tárgyalásokat. A miniszté- rium körlevelet küldött az összes szak- egyesületekhez, melyben felhívja őket, hogy az import-export rendszer ügyében hozzá- juk intézett kérdésekre, melyeket lapunk tegnapi számában részletesen ismertettünk — huszonnégy órán belül válaszoljanak. A minisztérium reméli, hogy a válaszok rövidesen beérkeznek, úgy hogy az új rendszert a lehető leggyorsabban életbe fog lehetni léptetni.

Tegnap délután négy órakor a kereske-

delmi és iparügyi minisztériumban újabb értekezletet tartottak, melyen Manolescu Strunga kereskedelmi miniszter, Sassu földművelésügyi miniszter, Slăvescu pénz- ügyminiszter, Leon kereskedelmi állam- titkár és Evian főtítkár vettek részt.

A konferencián a csütörtöki értekezletek eredményeit tanulmányozták és arra a következtetésre jutottak, hogy a jelenlegi kontingentálási rendszer nem felel meg az ország gazdasági élete követelményeinek és egy olyan rendszerrel kell helyettesíteni amely egyaránt megfeleljen az ország, a Banca Nationala és a kereskedők és ipa- rosok kívánásainak.

A gazdasági bizottság tagjai azonban

nem értettek mindenben egyet az új rend- szerre vonatkozólag, miután

az új kontingentálási rezsinnel fi- gyelembe kell venni a számos kül- földi állammal létrejött kliring egyez- menyeket is, úgy hogy megoldása rendkívüli nehézségbe ütközik.

A konferencia résztvevői elhatározták, hogy ma délután újabb értekezletet tar- tanak és a gazdasági vállalatok és egye- sületek részéről befutó válaszok alapján meghozzák a végleges döntést.

Az értekezlet befejezése után Manolescu Strunga miniszter dr. Dumitrescu jegy- bankkormányzóval folytatott megbeszél-ést, ismertetve az eddigi értekezlet erd- ményeit és a minisztérium álláspontját a kontingentálási rendszer kérdésében.

Este hét órakor újabb értekezletet tar- tottak a kereskedelmi minisztériumban, melyen Manolescu Strunga miniszter, Leon államtitkár, Evian főtítkár, Dumitrescu kereskedelemügyi vezérigazgató és Marian az Export Intézet vezérigazgatója vettek részt.

Ezen a konferencián újból letárgyalták az utolsó napok fontos tárgyalásainak eredményeit, átvizgálták a nagyiparosok- kal, kereskedőkkel, mezőgazdákcal, a ke- reskedelmi és iparkamarával, a gazdasági bizottsággal, valamint a Banca Nationala kormányzóságával folytatott tárgyalások eredményeit és megállapították, hogy leg- később

ma estig véglegesen megszövegezik a kontingentálási rendszert, döntenek a kompenzáció és kontingentálás al- kalmazásának kérdéséről és az új ex- port-import rendszert hétfőn, október tizenötödikén életbe léptetik.

A minisztérium megállapította, hogy az- ért van szükség az új rendszer munkála- tainak azonnali befejezésére és a rendszer azonnali életbeléptetésére, mert

az ország kereskedelmének és ipará- nak máris hatalmas veszteségei van- nak a hetek óta folyó tárgyalások ideje alatt stagnáló külkereskedelem miatt

és az új rezsimm életbeléptetésével meg kell induljanak a munkálatok a külkeresked- lem fellendítésére.

A minisztérium tegnap késő éjjelig foly- tatta a tárgyalásokat, míg Slăvescu pénz- ügyminiszter tegnap az esti órákban meg- jelent a Banca Nationalaban Dumitrescu jegybankkormányzónál és tárgyalásokat folytatott vele az országot, a kormányt és Banca Nationalat érdeklő kérdésekről az új kompenzációs és kontingentálási rend- szerrel kapcsolatban.

Ma, szombaton beérkeznek a miniszte- riumhoz a szakszervezetek válaszlai és a kereskedelmi és iparvállalatok javaslatai, úgy ahogy a késő esti órákban befejezik a tárgyalásokat és az új rendszer szövege hétfőn már meg is jelenik a Monitorul Oficialban.

Méltó feltűnést keltett a szatmári ipari kiállításon a „Shimmy” cipőpasztagyár izlé- ses sátor. A szatmári gyár produktumait a közönség aránylag rövid idő alatt megsze- rette, úgyhogy a „Shimmy” paszta egész Erdélyt meghódította. A gyár készítményei elsőrendű anyagokat tartalmaznak is nemcsak minőségben, hanem árban is felveszik a ver- senyt más gyárak produktumaival. Ugyát- szik, hogy Erdély kereskedői is tisztába van- nak a „Shimmy” paszta eme előnyeivel, mert a kiállítás tartama alatt a gyárat elhalmoz- ták megrendelésekkel. A „Shimmy” paszta a szatmári kiállításon ezüstérmét nyert.

Mózes Jenő vívóiskolájában a tanítás 15- én, hétfőn kezdődik. Beiratkozni a tereben, Str. N. Filipescu (Szentlélek u.) 1. alatt le- het.

— **A kolozsvári Mizrachi teasteélye.** Vasárnap este 7 órakor nagyszabású mű- soros teasteélyt rendez a kolozsvári Miz- rachi Ené Akiba, ifjúsági csoportja. A teasteély a Mizrachi helységében Eötvös ucca 8. alatt lesz megtartva.

Madách: Ember tragédiája. Propagan- dekajadás Zichy Mihály képeivel, 90 lej egészvászonban. Kapható az Uj Kelet könyvostályában az összeg és portó költség előzetes beküldésével vagy után- vétellel.

„Az igazi országban

A sa te m fö

Barcelona, Uruguay hajór fogytigiani bör akik Barcelona megtamadtak

Kormányjelo országban meg lökkel. Gijont sége a forrad érdekeben több Számos épület patok repülői visszafoglalt ban áll. Mege híres 11. száz kus művészet legett a bels

Ujabb mad roshan a ren állt. Oviedo r tak egy autós felkelők ülte tudni, de azt kormánycsap

galmagsági ka hatalmukba bombákat do vergyárra is.

Madridból nyol főváros összeköttetés Rador jelent telefonösszek rendeletére s

Barcelona, aki a katalón lentette, hog det terem.

Egy gy los

Rómából j szakadásai é tyos károkat helyen tönkr döntöttek oss

A Peccaró lon leszakad amikor egy túl. A vonat — jónéhány tette meg az reztében sért zeket és baj

Ha a

A gyom gyomorsav A savtulten erjedését i gyomorégés a gyomor r nehéz emés már a kezd kelő óvatos vetkezmény sokat habo talmakat é Bisurata-t. semlegesíti dást és az emésztést. és könnyű gyógszert ara 75 lej, 110 lej.

„Az igazi küzdelem csak most kezdődik Spanyolországban“

A spanyol katonai hatóságok rendelkezésére minden telefonösszeköttetést megszakították a külfölddel

Oviedo lángokban áll. Észak-Spanyolországban folyik a harc. Madridban rend van

Barcelona, október 13. (Rador.) Az Uruguay hajón működő hadbírók életfogytiglani börtönre ítélte azt a 17 civilt, akik Barcelona közelében elmúlt vasárnap megtámadtak egy polgárorsztagot.

Kormányjelentés szerint Északspanyolországban még folynak a harcok a felkelőkkel. Gijont a kormánycsapatok tüzerése a forradalmárok erejének megtörése érdekében több ponton pergőtűz alá vette. Számos épület rombadólt. A kormánycsapatok repülői jelentik, hogy a felkelőktől visszafoglalt Oviedo több pontja lángokban áll. Megerősítik azt a hírt is, hogy a híres 11. századbeli székesegyház, a gótikus művészet műkincsekkel telt csodája légezt a belső berendezése hamuvá vált.

Ujabb madridi jelentés szerint a fővárosban a rend majdnem teljesen helyreállt. Oviedo mellett a repülőket megtámadtak egy autósot és egy vonatot, amelyben felkelők ültek. A halottak számát nem tudni, de azt hiszik nagy. Oviedoiban a kormánycsapatok rohammal elfoglalták a gyalogsági kaszárnyát, amelyet a felkelők hatalmukba kerítettek volt. A repülőket bombákat dobta az Oviedo melletti fegyvergyárra is.

Madridból jelentik azt is, hogy a spanyol fővárosnak a külfölddel való telefonösszeköttetésében zavarok állottak be. A Rador jelentése szerint a külfölddel való telefonösszeköttetést a katonai hatóságok rendelkezésére szakították meg.

Barcelona, október 13. Batet tábornok, aki a katalóniai forradalmat leverte, bejelentette, hogy legrövidebb idő alatt rendet teremt. Ennek ellenére Barcelonában

és másutt egyre folynak a zavargások. Egy magasrangú katonatiszt Barcelonában kijelentette, hogy eddig csak éretlen suhancok ellen harcoltak.

az igazi küzdelem most kezdődik, mikor az anarchista és szindikalista munkások szállnak szembe az államhatalommal.

A felkelési mozgalom óta letartóztatott

egyének száma meghaladja a kétezret. Az El Debate című lap jelentése szerint az asturiai zavargások során 200 ember esett el, közöttük 150 zendülő.

Az El Socialista lap igazgatóját és főszerkesztőjét letartóztatták. Az andaluziai szocialista párt főbizottságának kilenc tagját vették őrizetbe Sevillában. A barcelonai haditanács Richard alezredest, a rohamcsapatok vezérét életfogytiglani kényszer-munkára ítélte.

Párizs, október 13. A Petit Parisien madridi távirata jelenti, hogy Companist a barcelonai autonóm forradalmi kormány elnökét, a Lerrou-kormány nem fogja hadbírórság elé állítani és így legfeljebb száműzetés lesz a büntetése.

1924 június 1. Súlyosan megsebesítik Seipel osztrák szövetségi kancellárt.

1925 április 14. Sikertelen merénylet Boris bolgár király ellen.

1925 április 16. Felrobbantják a szófiai katedrális, Boris király sértetlen marad, 150-en meghaltak.

1926 április 7. Könnyebben megsebesítik Mussolinit.

1926 szeptember 11. Sikertelen merénylet Mussolini ellen.

1927 október 14. Agyonlövik Cena bég prágai albán követet.

1928 április 12. Bombamerénylet az olasz király ellen, 23-an meghalnak a király sértetlen marad.

1928 június 20. Halálosan megsebesítik Radics jugoszláv miniszterelnököt.

1931 február 20. Sikertelen merénylet Achmed Zogu albán király ellen.

1932 május 7. Agyonlövik Doumer francia köztársasági elnököt.

1933 február 15. Sikertelen merénylet Roosevelt elnök ellen.

1933 június 15. Tel-Avivban megölik Arlosoroff zsidó munkásvezért.

1933 október 3. Könnyebben megsebesítik Dollfuss kancellárt.

1933 december 29. Agyonlövik Duca román miniszterelnököt.

1934 június 25. Agyonlövik Dollfuss kancellárt.

1934 október 9. Agyonlövik: I. Sándor jugoszláv királyt és Bartou francia külügyminisztert.

Allamfők, akik a háboru előtt merényletek áldozatává lettek:

1865 április. Lincoln amerikai elnök, akit agyonlöttek.

1881 március. II. Sándor cár, akit egy bomba ölt meg.

1898 szeptember 10. Erzsébet királyné, akit agyonszurkáltak.

1900 július. Umberto olasz király, akit agyonlöttek.

1903 június. I. Sándor, szerb király és felesége Draga, akiket meggyilkoltak.

A Banca Romaneasca kapja meg a szeszmonopóliumot?

Bucuresti-Bukarest, október 13. A Credinta című lap biztosnak jelzett forrásból közli, hogy a kormány az alkoholmonopóliumot koncesszionálni akarja a Banca Romaneascának. A pénzügyminisztériumban tárgyalások vannak folyamatban erre vonatkozólag. A hír megerősítésre szorul.

Cáfolják a dollár-inflációt

Washington, október 13. (Rador.) Bulkley szenátor kijelentései folytán, hírek terjedtek el arról, hogy újabb dollár-infláció készül. Bulkley azt állította, hogy a dollár devalorizációja nincs kizárva. Ezzel szemben Lewis szenátor, aki Roosevelt elnök környezetének tagja, kijelentette, hogy Bulkley szenátor által mondottakat nem tárgyalták meg és azokat rosszul értelmezték.

MINDEN AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Fűszer és élelmiszer-kereskedő urak!

Lássák el magukat a szezonra a kiváló

„SPERANTA“ konzervekkel

Gyár: Bucuresti, Str. Alex. Vlahuta 38. Tekintsék meg kiállításunkat a Károly parkban a királyi pavillonban.

Telefon: 385-39.

megfelekedett embert és átadta az ügyész ségnek.

Ügyét már másnap letárgyalták — a Marzescu-törvény alapján és büntett feldicsérése címén háromhavi fogházra és 2000 lej pénzbüntetésre ítélték. Az intélet elhangzása után Nagyot azonnal levezették a fogházba és megkezdették vele büntetésének a kitöltését.

Három hónapi fogház a marseillei királygyilkosság feldicséréséért

Kellemetlen szituációba került egy beszszelt szatmármegyei földbirtokos

Satumare-Szatmár, október 13. (Az Uj Kelet tud.) Nagy József óvári földbirtokos egy szatmári vendéglőben mulatott, amikor egy rikkancs a királygyilkosságról szóló különkiadást kínálgatta eladásra.

A beszszelt ember erre megjegyezte: „Jól tették, hogy meggyilkolták őket.“ Alig tíz perc múlva már ott volt egy rendőrbiztos, aki letartóztatta a magáról

megfelekedett embert és átadta az ügyész ségnek.

Ügyét már másnap letárgyalták — a Marzescu-törvény alapján és büntett feldicsérése címén háromhavi fogházra és 2000 lej pénzbüntetésre ítélték. Az intélet elhangzása után Nagyot azonnal levezették a fogházba és megkezdették vele büntetésének a kitöltését.

CAPITOL
premier mozgó

»Mesél a Bécsi erdő«

A világvárosok legnagyobb filmsikere!

Főszereplők: MAGDA SCHNEIDER, W. ALBACH RETTY, GEORG ALEXANDER, LEO SLEZAK.
Műsor előtt: Fox világhírű és a csodálatos szépségű GARDA-tó.

A háboru óta elkövetett politikai merényletek listája

Cluj-Kolozsvár, október 13. A háboru utáni másfél évtizedet méltán nevezhetjük a politikai gyilkosságok korszakának. Talán nem volt a világtörténelemnek még egy olyan időszaka, amelyben, aránylag rövid idő alatt, annyi politikust, kormányelnököt és államfőt öltek volna meg, mint 1913-tól 1934-ig. A tragikus marseillei események tették aktuálissá az alábbi listát, amely a háboru óta történt merényletek listáját tartalmazza. A lista egyik érdekessége, hogy abban a fiatal Nemzeti Zsidó Otthon is szerepel: a Tel-Avivban agyonlőtt Arlosoroff munkásvezér esett el az ádáz politikai harcok frontján.

1918 november 1. Agyonlövik gróf Tisza István magyar miniszterelnököt.
1919-ben súlyosan megsebesítik Lenint. — Agyonlövik Kurt Eisner bajor miniszterelnököt, Rosa Luxemburgot és Karl Liebknech- tet.
1919 február 19-én könnyebben megsebesítik Clemenceaut.
1920 május 14-én meggyilkolják Caranza mexikói köztársasági elnököt.
1921 március 8. Agyonlövik Dato spanyol miniszterelnököt.
1921 augusztus 26. Meggyilkolják Erzberger német képviselőt.
1922 június 24. Agyonlövik Rathenau német külügyminisztert.
1922 december 16. Agyonlövik Narutovic lengyel köztársasági elnököt.
1923 február 1. Halálosan megsebesítik Rassin minisztert.
1923 június. Agyonlövik Sztambulinszky bolgár miniszterelnököt.

1881 március. II. Sándor cár, akit egy bomba ölt meg.
1898 szeptember 10. Erzsébet királyné, akit agyonszurkáltak.
1900 július. Umberto olasz király, akit agyonlöttek.
1903 június. I. Sándor, szerb király és felesége Draga, akiket meggyilkoltak.

A Banca Romaneasca kapja meg a szeszmonopóliumot?

Bucuresti-Bukarest, október 13. A Credinta című lap biztosnak jelzett forrásból közli, hogy a kormány az alkoholmonopóliumot koncesszionálni akarja a Banca Romaneascának. A pénzügyminisztériumban tárgyalások vannak folyamatban erre vonatkozólag. A hír megerősítésre szorul.

Cáfolják a dollár-inflációt

Washington, október 13. (Rador.) Bulkley szenátor kijelentései folytán, hírek terjedtek el arról, hogy újabb dollár-infláció készül. Bulkley azt állította, hogy a dollár devalorizációja nincs kizárva. Ezzel szemben Lewis szenátor, aki Roosevelt elnök környezetének tagja, kijelentette, hogy Bulkley szenátor által mondottakat nem tárgyalták meg és azokat rosszul értelmezték.

MINDEN AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Mindennél szebben beszél most megjelent új képes

bundaárjegyzékünk

Kívánatra díjtalanul küldjük.

KUTNEWSKY szücs

Budapest, IV. Kristóf tér 6. sz. Saját ház.

Egy gyorsvonat csodálatos megmenekülése

Rómából jelentik: Az utóbbi napok felhőszakadásai és viharai az Abruzzókban súlyos károkat okoztak. A kiöntött folyók több helyen tönkretették az utakat és házakat döntöttek össze.

A Peccarából Rómába vezető vasutvonalon leszakadt egy hid abban a pillanatban, amikor egy gyorsvonat haladt rajta keresztül. A vonat utolsó kocsija — az étkezőkocsi — jónéhány méteren keresztül a levegőben tette meg az utat, de a gyors menet következtében sértetlenül érte el a túltesen lévő síneket és baj nélkül folytathatta útját.

Ha az emésztés nem könnyű

A gyomor rendellenességei többnyire a Gyomorsav túltengésének a következményei. A savtúltengés a meg nem emésztett ételek erjedését idézi elő és ebből származnak a gyomorégések, savanyu vagy keserű szájíz, a gyomor megterhelése, a gyomorgázok és a nehéz emésztés. Ezeket a rendellenességeket már a kezdet kezdetén el kell hártani, mert kelő óvatosság nélkül rendkívül súlyos következményekre vezethet. Nem kell tehát sokat habozni: ha étkezés után gyomorbántalmakat érez, vegyen be azonnal Magnesia Bisurata-t. Ez a mindenütt ismert savoldó semlegesíti a savrohamot, megelőzi az erjedést és az indiszpozíciókat és megkönnyíti az emésztést. A Magnesia Bisurata ártalmatlan és könnyen hozzáférhető. Kapható minden gyógyszerárban és drogériában. Kisdoboz ára 75 lej, a nagydoboz, mely gazdaságosabb, 110 lej.

Magyarországi kizárólagos forgalmazója: Propaganda Kft. Budapest, V. Kelet Piac 90. számú házban. Kapható az Uj Kelet Piac 90. számú házban. Kapható az Uj Kelet Piac 90. számú házban.

Magyarországi kizárólagos forgalmazója: Propaganda Kft. Budapest, V. Kelet Piac 90. számú házban. Kapható az Uj Kelet Piac 90. számú házban.

Magyarországi kizárólagos forgalmazója: Propaganda Kft. Budapest, V. Kelet Piac 90. számú házban. Kapható az Uj Kelet Piac 90. számú házban.

SZÍNHÁZ-FILM

Vadvirág egész héten

A Vadvirág olyan hatalmas sikert aratott a premieren, hogy az igazgatóság egész hétre műsorra tűzte. Minden előadáson a premier szereplői fognak fellépni ebben a kedves

muzsikájú, szellemes témájú, kitünő operettben.

A Vadvirág a színház ezévi kasszadarabja. A Vadvirágot mindenkinek meg kell néznie

Vasárnapi előadások a színházban. Ma délután 11-kor az egyik legkedvesebb gyermekdarab, a Hófehérke és a hét törpe kerül színre olcsó helyárakkal. Minden gyermek cukorkát fog kapni Hófehérkétől. Gyermekek gyertek minél nagyobb számban!

A Vadvirág sikerét nem lehet tulszárnyalni

János vitéz vasárnap délután és este. A nagyszerű János vitéz kétszer szerepel vasárnap a színház műsorán. Délután 3 órakor és este 9 órakor. Mindkét előadáson szerepelnek a kalotaszegi táncosok és énekesek, valamint a bogártelki cigánybanda.

A Vadvirág vasárnap délután 6 órakor is műsoron van.

HETI MŰSOR:

Vasárnap d. e. 11-kor: HÓFEHÉRKE ÉS A HÉT TÖRPE. (Nagy gyermekelőadás zenével, énekkel, táncokkal. Olcsó helyárak. Legdrágább jegy 23 lej illetékekkel együtt.)

Vasárnap d. u. 3-kor: JÁNOS VITÉZ. (Mérsékelt helyárakkal. A kalotaszegiek fellépésével. Teljesen az előző előadások szerint.)

Vasárnap 6-kor: VADVIRÁG. (Operett-ujdonság 3-adszor.)

Vasárnap este 9-kor: JÁNOS VITÉZ. (Rendes helyárakkal.) Teljesen az előző előadások szerint.)

Hétfő fél 9-kor: VADVIRÁG. (Operett-ujdonság 4-edszor.)

Kedd fél 9-kor: VADVIRÁG. (Operett-ujdonság 5-ödször.)

Szerda fél 9-kor: VADVIRÁG. (Operett-ujdonság 6-odszor.)

Csütörtök fél 9-kor: VADVIRÁG. (Operett-ujdonság 7-edszor.)

Péntek fél 9-kor: A DADA. (Bródy Sándor emlékünnepe. A nagy magyar színműiro legkiválóbb darabja. Új betanulással és új rendezéssel.)

7000 m² szabadterület

iparvágánnyal, valamint beton fedett raktárreszek bérbeadó. Beraktározásokat előnyös feltételekkel vállal

Unió Általános Szállítási Rt.
Piata Unirii 31.

Könyvszenzációk!

vk. = vászonkötés, l. = lap	LEI
Ilf és Petrov: 12 szék 406 l. f. 102. vk.	132
Dr. Totis: Ideges női megbetegedések 96 l.	54
André Maurois: A textilgyáros 292 l. vk.	105
Nádas Sándor: A redakció lánya 281 l. vk.	60
Smclair Lewis: Sam Dodsworth Európában I-II, 520 l. vk.	114
Sigurd Hoel: Szereltem a strandon vk. 300 l.	100
Zemplényi: Két szoba, hall	60
Borough: Tarzan bestiái f. 57 vk.	87
Traven: Gyapotszedők f. 45 vk.	72
Hammett: Gyilkossággal kezdődik	28
Lulofs: Az őserdő rabjai f. 45 vk.	72
Ibsen: Peer Gynt-Brand vk 400 l.	90
Broechi: Meghódított élet vk. 390 l.	90
Verona: Aki a szerelmet kitalálta vk. 360 l.	90
Ujváry-Völgydits: Magyar, francia francia-magyar szótár vk. 600 l.	150
Nagy Lajos: Kiskunhalom, 230 l. vk.	102
Malraux: Hódítók. Lei 45. vk. 256 l.	72
Malraux: Emberi sorsok vk. 302 l.	126
Stefan Zweig: Erasmus vk. 238 l.	144
Karinthy: Száz új humoreszk 230 l.	60

síb. stb.
-nál Cluj. Postán utánnvétél. Kérje az olcsó könyvek jegyzékét.

Lepage

Szombat d. u. 4-kor: JANCSI ÉS JULISKA. (Gyermekoperett premier. Táncokkal, énekekkel. Látványos kiállításban. Olcsó helyárakkal.)

Szombat este 9-kor: VADVIRÁG. (Operett-ujdonság 8-adszor.)

Vasárnap d. e. 11-kor: JANCSI ÉS JULISKA. (Gyermekoperett 2-odszor. Olcsó helyárakkal.)

Vasárnap d. u. 3-kor: MAGAS ISKOLA. (Indig Ottó új darabja olcsó helyárakkal.)

Vasárnap d. u. 6-kor: VADVIRÁG. (Operett-ujdonság 9-edszor.)

Vasárnap este 9-kor: VADVIRÁG. (Operett-ujdonság 10-edszor.)

Hétfőn fél 9-kor: A DADA. (A nagy magyar színműiro legkiválóbb darabja 2-odszor.)

A ROMÁN OPERA MŰSORA:

Vasárnap, okt. 14 d. u. matiné: Rigoletto. Hétfő, október 15: Lohengrin.

Szerda, október 17: A bojár vétké; Az utolsó csárda.

Péntek, október 19: Cigánybáró.

Szombat, október 20 matiné: Fát frumos.

Vasárnap, október 21 este: Szigethy koncert.

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ma, vasárnap utoljára: Bolero. Fősz.: Georg Raft és Carole Lombard.

Vasárnap d. e. 11-kor matiné: Chandu, a nagy mágus. Helyárak: 7 és 12 lej.

Holnap, hétfőtől erdélyi premier: A halál vakációzik. Az év legértelmesebb, legfinomabb filmje. Fősz.: Frederick March.

ÉPÍTŐMUNKÁS-MOZGÓ MŰSORA:

Szombaton 7 és 9, vasárnap d. e. 11 órakor matiné, d. u. 3, 6 és 9 órakor kettős műsor egy helyért: I. A moziőrült. Harold Lloydnak legújabb filmje. II. Congorilla. Az első eredeti dzsungelfilmkláger. Helyárak: 10 és 12+3 lej.

RÁDIÓ MŰSOR

Vasárnap, október 14.

Bukarest. 11.30: Egyházi előadás. 11.45: Egyházi zene. 13: Rádiózenekar. 13.45: Botez Titi énekel. 14.40: Könnyű lemezek. 17: Gazdák órája. 19: Marcu-zenekar. 20: Rádió-egyetem. 20.20: Lemezek. 20.45: Hétiszemle. 21: Bobescu: Zobail, 1 felv. opera, 22.20:

Bukarestben látogassa meg a GALERIES LAFAYETTE-áruházat, melyben megtalálja a legutolsó párizsi nődívat, valamint a legújabb uridívat minden cikkét.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Latin, német, angol, matematika, fizika korrepetálást, érettségire előkészítést vállalkozók lakásért vagy étkezésért. Bernát, Cotia 5. I.

20.000 lakosu városban, központban, bevezetett jóforgalmu fogorvosi rendelő kiadó. Cim a kiadóban.

Jó álláshoz juthat azon 35-40 éves izr. uriember, aki feleségül venne kellemes külsejű, intelligens hivatalnokleányt. Kelengyéná, butorom van. Leveleket „Biztos jövő” jelígre a kiadóhivatalba.

Billiárdok, billiárdgolyók, billiárdgumik legolcsóbban kaphatók Bencze Józsefnél, Str. A. Iancu 17.

Benősülhet intelligens román, német magyar levelező, lehetőleg 30-40 éves izr. Pályáznak Fuchs Satumare, Tepes Voda 45.

Impotenciánál, szexuális zavaroknál azonnali segítség. „Laboratórium” Brasov, Bratianu 64. Válaszbélyeget kérek.

Modern függöny, ágyterítők legolcsóbban készülnek Weissmann hímzőszalon Reg. Ferdinand 3.

Gyermektelen házaspár keres kóser vendéglőjébe jó házból való ügyes kiszolgálóleányt fizetéssel. Családtagnak tekintjük. Klein vendéglő, Dej.

Keresek megvételre jókarban levő kontrol éjjeliórát. Cim: Favorit szalaggyár Osorhei, jud. Bihor.

Házitanító jesiva-bochert keresek két fiam mellé, aki tanít: גברא ורוט' és előkészít az I. liceum magánvizsgáira. Eder, Oradea, Str. Vlaicu 53.

Perfekt német, magyar gyors- és gépiró, gimnázium érettségivel, némi román, francia, angol tudással, állást keres. Havas Márta Alesd.

Kiadó azonnala 4 szép szobából álló helyiség, melyből kettő a Regina Maria utcára nyílik, iroda, klub vagy más ehhez hasonló célokra. Naționala Biztosító Társaság Cluj, Regina Maria 6.

Leveleznék zsidó urifival szórakozás céljából. Leveleket „Kellemes” jelígre a kiadóhivatalba.

Energikus, intelligens fiatalabb tisztviselőt keresünk irodai gyakorlattal. Német, román nyelvtudás feltétel. Csakis kézzel írott német ajánlatokat. „Technikai képzettségük előnyben” jelígre Rudolf Mossehoz Cluj, kérünk.

Eladó két szép filodendron. Házmaster Calea Victoriei 50.

A legízletesebb vegetárius ételek a Schwartz Ignácné vezeése alatt álló „Familia” kóser vegetárius étteremben kaphatók. Cluj, Str. Memorandului 10. hátul az udvarban. Rendkívül olcsó árak. Előnyös abonamafeltételek.

HIDETÉS AZ ÜZLET LELKE:
HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Rádiózenekar. 23: Beszélőújság. 23.30: Könyvnyü lemezek.

Budapest. 10.15: Hírek. 11: Egyházi ének sé szentbeszéd. 12.15: Evang. istentisztelet. — 13.05: Budapesti Hangverseny Zenekar. 15: Hanglemezek. 16: Gazdasági előadás. 16.30: Honvédszene. 17.30: Előadás. 18: A poznaai „Haslo” lengyel vasutasénekkar hangversenye. 19.10: Cigányzenekar. 20.15: „Kedves költöm”, Kosztolányi Dezső előadása. 21.10: Közvetítés a Kamaraszínházból. Az Abbé, szimü 3 felv. Utána: Eröss-Takács jazzzenekar. 24.10: Cigányzene.

Bécs. 20.15: Igy Pia szoprán énekel. 23: Rádiózenekar. 23.50: aTvasz a bécsi erdőben; egyveleg.

Berlin. 23: Humperdinck: Kényszerházaság, vigopera.

BUTORAIT

tőlünk vásárolja, 3 előnye van:

1. Minőségben elsőrendűt kap!
2. Otthona izléses lesz!
3. Készpénzért nagyon olcsón és hitelbe is kedvező feltételek mellett vásárolhatja!

SZEKELY és RETI
Butorgyár R. T.
Târgu-Mures, Bucuresti, Brasov.

„NATIONALA”

ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG BUCURESTI

alapított 1882. Alaptőke 25.000.000 lej. Tartalékalapok 1933 dec. 31-én 215.342.226 lej.

ELFOGAD BIZTOSÍTÁSI AJÁNLATOKAT

**Tűzkár — Betöréssel-lopás — Baleset — Üveg-
láblák törése — Rablás**

Vasuti és hajózállományokat elemi csapás és lopás által érhető károk

ELLEN

AUTÓK ÉS AUTOBUSZOK SZAVATOSSÁG BIZTOSÍTÁSÁT

a hatóságok által megállapított feltételek mellett

ÉLETBIZTOSÍTÁSOKAT

és pedig
orvosi vizsgálatot és anélkül

SORSOLÁSOS NÉPBIZTOSÍTÁSOKAT

20.000 és 20.000 lejes címletekkel
Havonként megtartandó húzásokkal

Temetkezési segélybiztosításokat

10.000 és 5000 lejes kifizetésekkel.

Felvilágosításokkal szolgálnak: A TÁRSASÁGNAK MINDEN VÁROSBAN LEVŐ
KÉPVISELÉTEI

A ZSIDO ASSZONY

AZ ERDÉLYI WIZO HIVATALOS LAPJA

WIZO-HIREK

Reitter Lunka erdélyi propagandautja

Az elmúlt hét végén nagy eseménye volt a szatmári Wizonak. Reitter Lunka látogatott el Szatmárra, hogy az ő lelkes cionizmusával, beszédképességével és egész elragadó lényével felrészegítse és egész nyári álmunkból, új erőt és kedvet öntve belénk az új munkaév megkezdéséhez.

Reitter Lunkát, ki már egyszer vendégünk volt, ismeri Szatmár cionista közönsége, s így érthető volt az a hatalmas érdeklődés, mely érkezését megelőzte. De ő ezuttal nem akart nagyszabású előadás keretében nyilvánosan fellépni s így két privát helyen rendezte meg a vezetőség az öszöjzöveleteket, hogy azért minden érdeklődőnek alkalma legyen őt meghallgatni.

Péntek délután dr. Fáy Béláné, kinek Reitter Lunka vendége volt, hívta meg a szatmári Wizót. Ez alkalommal dr. Fischer Samuné üdvözölte pár szóval vendégünket, ki ezt megköszönve, lebilincselő közvetlenséggel beszélt Palesztináról és a Wizo ottani intézményeiről. — Ugy hallgattuk szavait, mint gyermekek a tündérmesét s mindannyiukban felbresztette a vágyat, hogy elutazzunk s megismerjük Palesztinát, az örökös napfény és a napfényes lelkü szabad emberek hazáját.

Felhívott bennünket fokozott munkára, dolgozzunk a Wizoért, hódítsunk új tagokat az Esmének, tanuljunk héberül, hogy közelebb férközhessünk Palesztina lelkéhez s igyekezzünk minél több pénzt szerezni, mert csak a reális anyagiakon keresztül valósíthatjuk meg ideális céljainkat, gyönyörű intézmények létesítését és fenntartását.

Dr. Fischer Miklósné elnöknő a hallgatóság lelkes tapsai után néhány köszönő szóban igérte meg, hogy az elhangzott szavak nem fognak nyom nélkül tova tűnni, azoknak hatása alatt mindnyájan még nagyobb kedvvel és lelkesedéssel fogjuk folytatni a Wizo munkát.

Szombat délelőtt a szűkebb vezetőséggel tartott Reitter Lunka megbeszélést programunkra vonatkozólag. Megállapodtunk abban, hogy az elmúlt évben annyira bevált hetenkénti teadélutánokat ezután is megrendezik az áldozatkész háziasszonyok, igyekezni fogunk azokat élvezetes, vonzó felolvasásokkal, ének és zeneszámokkal értékes kultúreményekké tenni. Rendezni fogunk bridzs-délutánokat és mindent elfogunk követni, hogy hölgyeink, akár kulturmunkánkon, akár a bridzszen szíves örömmel nyissák meg szívüket, de erszényüket is a Wizo eszméinek támogatására. Ugyancsak megbeszéltük egy olcsó héber kurzus létesítését is.

Szombat délután dr. Guttmann Béláné hívott meg minden érdeklődőt Reitter Lunka meghallgatására, aki mesélt a kitűnő palesztinai iskolákról, melyeket a nyugati országok is megirigyelhetnek, a vándortanítónőkről, akik mint a kultúra apostolai kvucáról-kvucára járva végzik kulturmunkájukat, nem csak a gyermekeket tanítva, de ezer jótanácsal ellátva az anyákat, gyermekeik gondozása, nevelése és a hygénia terén, mely sokszor ismeretlen fogalom a kezdetleges állapotok között élő új telepeseiknél.

Beszélt chalucáink és chalucáinkról, az új honfoglalókról, kik véres verejtékekkel hódítanak meg mindég újabb és újabb területeket s kik gyakran akadnak munkaközben évezredes romok és szerszámokra, melyek őseink kulturájának bizonyítékai s minden ilyen emlék újabb és újabb szállal fűzi az ősi földhöz az új haza pionírjait.

Beszélt a Wizo nagyasszonyairól, azokról, akik rengeteg munkát, energiát és pénzt áldoznak a Wizo-ért, elsősorban Hadassza Sámueiról, aki magas társadalmi pozícióját, hatalmas vagyonát egyéni

varázsát nem önző egyéni célokért, hanem a Wizo keretén belül, a palesztinai asszonyok sorsának javítása érdekében érvényesíti. Dr. Vera Weizmannról és még sok kiváló angol és amerikai asszonyról beszélt el érdekesnél érdekesebb dolgokat, Wizo munkájukkal kapcsolatba. Erdélyi Wizo asszonyai közül kiemelte az általunk is ismert és szeretett Róth Dezsőné, kinek szava a Wizo világkonferenciáján is nagy sulyal bírt. Példaképp állította elének Weinberger Nándornét, kinek agitációja, önzetlen áldozatkészsége és lelkesége legyen utmutatónk.

Miután mindenkiről beszélt, csak saját magáról nem, beszéljünk most róla mi, akiket a szép élménnyel ajándékozott meg, amit az ő meghallgatása jelentett számunkra. Hallatlanul nagy értéke ő a Wizo-nak, amikor szolgálatába állítja Istenadta tehetőségét, agitációját, lelkesedését és azokat a külső adottságait, melyekkel azonnal megnyer mindenkit a maga és rajta keresztül a Wizo számára.

Kérjük, jöjjen el hozzánk máskor is, — és kívánunk sok ilyen asszonyt Wizonaknak.

Hegedüs Zoltánné

A nagyváradi WIZO közgyűlése

Élénk érdeklődés mellett és impozáns keretek között tartotta meg a nagyváradi Wizo tisztújító közgyűlést a város háza dísztermében, amelynek ünnepi felhangját emelte Reitter Lunka ügyvezető palesztinai élményeiről tartott beszámolója.

Dr. Markovits Ignác elnöknő megnyitójában meleg szavakkal üdvözölte a közgyűlést és a vendégként megjelent Reitter Lunkát, a Wizo erdélyi központjának ügyvezetőjét. Említést tesz arról, hogy a föderáció három éves működéséről, szigorú kritikát kér az elvégzett munkáról. Örömmel állapítja meg, a Wizo a kezdet nehézségein túl van. Nem kell már burkoltan dolgozni. Nyíltan harcolhatnak a cionista munka, de főként a női cionista munka érdekében. Reménytelően bontakoznak ki az eredményei annak a céltudatos és eddig oly sokak által lenézett és elgáncsolt munkának, amit Erecben a cionizmus végez. Céltudatos, kitartó munkával minden nehézség legyőzhető.

Ebbe a céltudatos munkába kapcsolódhat be az asszonyok is a Wizo kereteiben. Felismerve azt a helyzetet, hogy az országépítésnél az asszonyokra nagy feladat hárul. Miként a családban vannak különleges munkák, melynek betöltése az asszony hivatása, úgy meg vannak az asszonyok feladatai a Wizóban. Nevelő és kulturális munkával az asszonyok a zsidó öntudatot a zsidó asszonyok és gyermekekben felbresztetik.

A nagy érdeklődéssel hallgattott elnöki megnyitó megemlékszik arról, hogy a központtal szemben vállalt kötelezettségen felül tízezer lejjel és a Keren Kajemet Lejiszrálnél ötezer lejjel többet hoztak fel a közönség különböző megterhelése nélkül. Ennek a reményének ad az elnöknő kifejezést, hogy az új vezetőségnek sikerüljön fog az újabb erőket kihasználva, további lendületet vinni a munkába. Köszönetet mond Ullmanné Schwartz Magda angol és Feig Lázár héber tanárnak, Kun Gyulánának, ki 50 kötet könyvet küldött ajándékba a jeruzsálemi héber egyetemnek, a Fészek Klubnak nagyobb pénzbeli adományáért.

Rosenberg Mancsi főtítkárs beszámolója 16 hónapos eredményes munkásságról emlékezik meg. A főtítkári beszámoló megemlékezik tiz kultúrelőadásról: „A zsidó néplelek útja” Danzig Hilleltől. A Wizo világszervezet prágai konferenciájáról dr. Markovits Ignác, „A cionizmus története” címen dr. Jeremiás Aranka tartott előadást az azóta elhunyt dr. Kohányi Rezső „Fizikai, dietetika és etikai törvények” című munkáját olvasta fel. Reitter Lunka „Palesztinai gazdálkodás” Rosenberg Mancsi és Krausz Magda „Az Ut”,

dr. Markovits Ignác, a „Wizo” Nisszel Nelly „A dolgozó nő Palesztinában”, dr. Poljacsek Pálné „A gyermeki pszichéről”, Halmos Mórné „A zsidó falu”, Blum Zsigmond palesztinai utjáról tartottak előadást. Nagyobb rendezvények: A színházban „Das Wiedergebundene Lachen” című darab. Pürrimball a Kereskedelmi csarnokban. Műsoros gyermekdelután a Schwartz Menyhértné leányintézetben. Zenei szerzői est a Fészek Klubban. Állandó bridzs és teadélutánok a Fészek Klubban. Házi bridzs delutánok: Bernáth Béláné, Citter Jenőné, Epstein Samuné. Dr. Gellért Miksáné, Hajdu Hugóné, Heller Józsefné, dr. Markovits Ignác, dr. Markovits Józsefné, Rosenberg Mancsi és Fried Józsefné.

A főtítkári jelentés megemlékezik a továbbiakban a Wizo saját helyiségében rendezett héber és angol kurzusokról, az országos konferencián való részvételéről, arról, hogy a NIB-et és Nagyváradon Wizo konferenciát megrendezett, az elnök részvételéről a Wizo világkonferencián, vidéki csoportok beszerzéséről, Somkut, Szurdok, Tinca, Carei, Valea-Lui-Mihai, ahová dr. Markovits Ignác, dr. Jeremiás Aranka, Rosenberg Mancsi utaztak ki.

Epstein Samuné pénztári jelentése számmal 124 ezer lej különböző pénztári bevételekről. A kiadási rovathoz 54 ezer lej központi hozzájárulásról, 25.353 lej Keren Kajemet Lejiszrael és 9.065 lej hebraizáció és Hachsara hozzájárulásokról, nagyobb összegű készpénzmaradványról. Epstein Samuné pénztári jelentése ékes bizonyítéka annak a hatalmas munkának, amelyet a nagyváradi Wizo hölgyek a Nagyváradon uralkodó nehézségek dacára végeztek. Dr. Jeremiás Aranka a jelölőbizottság javaslatát terjesztette a közgyűlés elé, amelyet nagy lelkesedéssel egyhangulag elfogadtak és a következő tisztikart választották meg:

Elnök: Dr. Markovits Ignác. Társelemből: Borpida Józsefné, Nussbaum Sámuelné, dr. Jeremiás Aranka. Títkárs: dr. Gellért Miksáné. Pénztárnok: Epstein Samuné. Előadó: Adler Jenőné, dr. Adonyi Jenőné. Kulturbizottság: Elnök: Dr. Pollátsék Pálné. Alelnök: Rosenberg Mani. Tagok: Eichner Ernőné, dr. Markovits Józsefné, dr. Molnár Vilmosné, dr. Sándor Jánosné. Vigalmi bizottság: Elnök: Bernáth Béláné, alelnök Heller Józsefné. Tagok: Balázs Árpádné, dr. Fried Józsefné, Gálóssy Ferencné, Hajdu Hugóné, özv. Müllerne eHiller Klára, dr. Pogány Györgyné. Palesztina alapok bizottsága: Elnök: Jachhel Joachimné, Keren Hayesod biztos: Teler Jakabné, Keren Kajemet Lejiszráli biztos: Halmos Mórné. Tagok: Citter Jenőné, Deutsch Nándorné, Fried Jenőné, dr. Kohányi Rezsőné, Ritter Albertné, Steier Dávidné, Weisz Ignác. Választmányi tagok: Adorján Péterné, Arató Ferencné, Akos Gyu lané, dr. Barna Lászlóné, dr. Bárony Vilmosné, dr. Bárdos Imréné, dr. Berger Józsefné, Berkes Dávidné, Beer Ferencné, Bieier Adolfné, Blum Zsidomdné, Blum Hermanné, Czifrom Lászlóné, Deutsch Jenőné, dr. Erezman Lajosné, Erdélyi Lajosné, Eisenberger Bernáthné, dr. Feld Albertné, Farkas Jenőné, Fleischer Sándorné, Frigyes Izsóné, Friedmann Hermanné, Glück Bébiné, Grünstein Béláné, dr. Guttman Jánosné, Guttman Sándorné, Grosz Gézáné, Grünwald Jenőné, Hartmann Sándorné, Herschkovits Dánielné, Halmos Zsigmondné, Kelemen Izsóné, Kertész Mártonné, Kesztenbaum Miksáné, Kesztenbaum Zoltánné, dr. Kovács Gyuláné, Kun Gyuláné, dr. Kenéz Lajosné, Kun Józsefné, Leitner Zoltánné, Leichner Józsefné, dr. Lévai Béláné, dr. Markovits Pálné, dr. Markovits Sándorné, Mező Ernőné, Mezei Mártonné, Munk Mórné, dr. Nagy Józsefné, dr. Némethi Sándorné, Róna Adorné, Rosenberg Istváné, Rippner Farkasné, Ritter Józsefné, Sándor Józsefné, Steiner Imréné, Schönberger Árminné, dr. Schönfeld Jenőné, Szilágyi Adolfné, Szilágyi Ernőné, Szenes Antalné, Schiller Sándorné, Silbermann Adorné, dr. Steiner Ervinné, dr. Timár Miksáné, Ullmanné Schwartz Magda, Ungár Benóné, Vámos Jenőné, Vadas Jenőné, dr. Vára.ii Ödönné, dr. Vértés Gyuláné, Wasserstrom Sándorné, Weisz Nándorné, dr. Winkler Jenőné, Weisz Jenőné, dr. Weiman Jenőné, Weisz Ignác, Weimanné Rosenberg Lola, Zavislag Adolfné.

A jelölő bizottság javaslata után Reiter Lunka országos ügyvezető általános érdeklődés mellett kezdi meg előadását. Elismerését fejezi ki az elvégzett munkáért, mely értékes és hatalmas volt. Reméli, hogy a nagyszámban megjelent hölgyek aktíven is bele fognak kapcsolódni a Wizo

munkájába. Ennek a reményének ad kifejezést, hogy a tavasszal Palesztinában megtartandó Wizo világkonferencián Erdélyből és Oradeáról is többen fognak résztvenni. Szükségesnek tartja, hogy a cionista szervezet mellett egy külön női cionista szervezet is legyen, mert a Wizo nagy szolgáltatásokat tesz az újjáépítés nagy művének és mint ilyen hézagpótló intézmény, amiről palesztinai útja alkalmával volt alkalma meggyőződni. Meggyőződött arról, hogy Palesztinában az asszonyok a zsidó munka maximumát adják. Örvendeztes tény, hogy az erdélyi szervezet 1500 taggal szaporodott.

Reiter Lunka színes képekben számol be palesztinai utjáról. Megemlékezik Tel-Aviv rohamos fejlődéséről, leányfarmokról, napközi otthonokról, mezőgazdasági iskolákról, melyeket a Wizo tart fenn, majd megállapítja, hogy a rohamos fejlődés a vezetőöröklet súlyos megpróbáltatások elé állítja. Elragadtatással beszél az ország szociális berendezkedéséről, tisztaságáról és higiénijáról. A leányfarmokon, ahol egy szombatot is eltöltött, szombati munkaszünetet tartanak. A leányok a nehézségek mellett is ideális életet élnek. A közel egyórás közvetlen palesztinai beszámoló a nagyszámban egybegyűlt hallgatóság nagy figyelemmel hallgatta végig.

Blum Zsigmond körzeti főtítkárs a héber kör támogatásáért, mert a Wizo lehetővé tette a héber nyelv tanítását, a Keren Hayesod bizottság nevében az önkéntes párok közreműködéséért, a Keren Kajemet Lejiszrael bizottságának nevében a Keren Kajemetnek fizetett adományokért és a cionista ifjuságnak nyújtott támogatásáért mond köszönetet, végül bejelenti a közgyűlést, hogy a bizottság és választmány határozata értelmében eredményes munkájukért Dr. Markovits Ignác elnököt, Epstein Samuné pénztárnokot, Rosenberg Mancsi főtítkárs a Keren Kajemet Lejiszrael aranykönyvébe bevezetetti. Reitter Lunka váradi klubozkodása alkalmából este a Fészek-Klubban jól sikerült ismerkedési estély volt.

— Reitter Lunka dési látogatása. A dési Wizo szept. 9-én teastélyt rendezett Reitter Lunka, a Wizo ügyvezetője tiszteletére. Szépszámu közönség előtt dr. Bár Emánuelné, a dési Wizo elnöke üdvözli a vendéget meleg szavakkal, majd Reitter Lunka tartotta meg közel egyórás előadását. Reitter Lunka Palesztina-beszámolója egészen elűtött a szokott beszámolóktól. Elvezetes módon ragadott ki színes epizódokat a palesztinai életből, a Wizo palesztinai intézményeiről és problémáiról kimerítő és részletes ismertetést nyújtott. Dr. Bár Emánuelné köszönte meg az élvezetes és értékes előadást.

A Temesvári Nőegyletek és Wizo-hölgyek együttműködésének egyik legszebb bizonyítéka volt a vasárnap délután 5 órai kezdettel megtartott gyermek-ünnepély, a Zsidó Lyceum tornatermében. Gyermekek a gyermekekért szóló címmel, apró kis embeinek, válogatott, izléses műsorban részestették, a nagy számban megjelent közönséget. — Temesváron most akarják a nagyon agilis és valóban jótékony hölgyek, a második zsidó napközi gyermekotthont felállítani. A helységet és telket megkapták az egyesült Hevráktól, a Józsefváros nagyon alkalmas helyén, a Hunyadi ut 56. számú, régóta ismert Schattelsz örökség telkén. — A nagyszerűen sikerült előadás úgy anyagi, mint erkölcsi eredményének legszebb eredménye lesz, a hamarosan megnyíló, szegény gyermekek meleg napközi otthona. — Sok szeretést kívánunk éppen úgy az új munkához — mint ahogy a régit is bebizonyítottan nagyszerűen vezetik. Megemlítjük öv. Polgár Adolfné urhölgyet és a többi hölgyeket, akik munkát és fáradságot nem kímélve dolgoztak és dolgoznak az eredményért, ilyenek dr. Naschitz Istvánné, Eppler Jakabné, Stern Vilmosné stb. — Az ünnepély egy a gyermekeknek, mint a felnőtteknek a nemes cél sikerét és jókedvét biztosította végig. Pap Ibolya.

OKTÓBER 14.

OKTÓBER 14.

OKTÓBER 14.

OKTÓBER 14.

OKTÓBER 14.

OKTÓBER 14.

OKTÓBER 14.

OKTÓBER 14.

OKTÓBER 14.

OKTÓBER 14.

OKTÓBER 14.

OKTÓBER 14.

OKTÓBER 14.

OKTÓBER 14.

OKTÓBER 14.

OKTÓBER 14.

OKTÓBER 14.

OKTÓBER 14.

OKTÓBER 14.

OKTÓBER 14.

Wurmbrand ismét hadbíróság elé kerül

A grivítai perben 10 évi fegyházra ítélték Wurmbrandot, aki perfelvételt kér

Timisoara, október 13. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A temesvári kommunistaper huszonkét elítélt vádlottja élt fellebbezési jogával. A vádlottak kettő kivételével már be is adták fellebbezésüket. Ügyüket a fővárosi legfelsőbb katonai Semmitőszék előtt Nitulescu Stelian, Paul Moscovici, Titel Petrescu és Bürger Ernő dr. ügyvédek képviselik. A katonai Semmitőszék kizárólag jogi szempontból vizsgálja felül az ítéletet és ha abban formahibát talál, úgy az ítéletet megsemmisíti és új hadbírósgot jelöl ki a per tárgyalására. Az elítéltek egyelőre a katonai fogházban tartózkodnak, de az esetleges perfelvétellel egyidőben elszállítják őket abba a katonai fogházba, amelynek felettes hadbírósága a perfelvételt tárgyalja.

A felmentett vádlottak még az éjjel elhagyták a katonai fogházat, ahol nyolc hónapot töltöttek vizsgálati fogságban. Wurmbrand Richárd, akire, mint ismer-

tes, alkalmazták a büntetlenséget biztosító hatodik szakaszt, rövidesen a jilvai erdőbe kerül, mivel a grivítai perben való szereplése még tisztázatlan. Wurmbrand ugyanis a per fővárosi tárgyalása alkalmával szabadlábban védekezett. Az ítélet előtti napon megszökött a katonai törvény szék folyosójáról és eltűnt. Akkoriban in contumaciam 10 évi börtönnel sújtották, de ez a büntetés elintézetlenül maradt, mivel a többi vádlottak ügyét a craiovai újrafelvételi tárgyaláson tisztázták, de Wurmbrand akkoriban nem volt fellelhető, így az ügynek reá vonatkozó része elintézetlenül maradt. Most ő is élni fog perfelvételi kérelmével és ha a katonai Semmitőszék helyt ad kérelmének, ügyét újra tárgyalják. Mivel a grivítai per a nyár folyamán újra tárgyalták, valószínű, hogy a katonai Semmitőszék nem fog elzárkózni Wurmbrand kérelme elől sem.

Molnár Ferenc visszaemlékezése Sándor király gyermekéveire

A neves író Genfben együtt töltötte diákezeit a szerencsétlen sorsu uralkodóval

Budapest, október 13. Molnár Ferenc, a világhírű író, jogászéveit Genfben töltötte ahol a véletlen összehozta őt az akkor ott emigrációban élő Karagyorgyevics Péterrel és két gyermekével. A marsellei királytragédia hírére Molnár Ferenc néhány emléket elevenítette fel. Elmondja, hogy 1895-ben egy szerény penzióban lakott Genfben Karagyorgyevics Péter, az akkor még szerb trónkövetelő, két fiával: Györggyel és Sándorral. Sándor nyolctíz éves volt, sápadt, vézna kis fiú, aki együtt futballozott és labdázott a diákkolónia többi tagjával. Mint egyszerű polgárgyerekek éltek ott nemcsak Péterék, hanem Vlado Petrovics királyi herceg is, aki viszont Nikitának volt unokaöccse.

Egy napon a kis Sándort Pétervárra rendelték, egyenesen a cár parancsára, hogy ott végezze katonai tanulmányait. Péter tehát egyedül maradt György fiával és a diákkörök életét mi sem zavarta meg addig a napig, amíg távirat nem érkezett, hogy Sándor Pétervárot differitiszben súlyosan megbetegedett. Ez a hír rendkívüli izgalmat keltett a diákok között és Molnár élénken emlékezik, hogy milyen rendkívüli futkosás és táviratozás keletkezett a hír vétele után. Maga a cár sürgönyözött Péternek, hogy a fia beteg, jöjjön azonnal.

— Emlékszem, — mondja Molnár — hogy Karagyorgyevics Péter elutazása előtt Vladot kérte meg, hogy jól vigyázzon Györgyre, aki rendkívül temperamentos és úgynevezett „nem jó gyerek“ volt. Vlado engem vitt magával Györgyhöz felvigyázni. És ekkor adatott meg nekem szerencse, látni egy trónkövetelő dolgozószobáját. Életemben sem azelőtt, sem azóta annyi levelet nem láttam. Az asztalokon tornyok állottak levelekből, a székeken levelek, a kanapén levelek, a földön levelek, a könyvtárban levelek. Nem is szólva arról, hogy a fontos és titkos levelek bizonyára abba a nagy szekrénybe voltak zárva, amely megtöltötte a fél szobát.

— Arra is emlékszem, hogy a kis Sándor megbetegedése folytán a különböző királyi udvaroktól mennyi távirat futott be Genfbe, Karagyorgyevics Péter lakására. Délelőtt távirat jött Rómából az olasz királytól. A táviratban az volt, hogy hallották szegény Sándor esetét, de miután nem akarják a cárt táviratokkal zaklatni, Péter legyen szives mindennap kétszer értesíteni, hogy van a kis fiú. Ők még nem tudták, hogy Péter már elutazott a fiához. Erre Vlado vezetésével akcióba léptünk. Az olasz király táviratát elküldtük Szent-

pétervárra Péter bácsinak, Victor Emanuel bácsinak pedig sürgönyözöttünk Rómába a Quirinálba, hogy Péter Szentpétervárra utazzon, de Vlado mindennap kétszer értesítést fog küldeni, mert Péter bácsi mindennap kétszer sürgönyöz Genfbe a beteg fiu öccsének. Ugyanaznap távirat jött Konstantin nagyherceg bácsitól, hogy ha Péter bácsi nem akar Szentpétervárra utazni, akkor ne jöjjön, mert maga a cár ügyel fel a kezelésére. Persze a távirat már későn jött, mert Péter bácsi már elutazott. Még arra is emlékszem egész világosan, hogy Cetinjébe is sürgönyözöttünk Nikita bácsinak, hogy az unokája beteg és Danilo bácsinak is, a trónörökösnek, hogy a baj könnyű természetű. Közben az olasz királyné táviratozott, hogy küldjük hozzá a kis Györgyöt, de ezt Péter nem akarta és szép levélben köszöntük meg a királyné kedves ajánlatát. Ma már nem emlékszem, hogy miért, de pontosan tudom, hogy azt ajánlottam, hogy a királyné táviratát küldjük el egyenesen a cárnak. Vlado viszont azt mondta, hogy ennek nem lenne semmi értelme. Lehet, hogy az egészet csak azért ajánlottam, hogy egyszer életemben én is küldjek valamit a cárnak.

— Érdekes, hogy ez a megrázó tragédia mennyi derűs gyermekkori emléket kelt életre az emberben. A történet úgy végződött, hogy szegény Sándorka kigyógyult a differitiszből, trónkövetelő papája visszajött Genfbe a levelei közé, a nagy földgömbje alá, tovább követelni a trónt. Sándorka pedig örökre eltűnt a jókedvű kis diákkolónia életéből.

Molnár maga elé néz, percekig hallgat, aztán így szól:

— Hogy elmentek, letűntek ezek a kedves genfi fiúk. Szegény, sápadt, sovány kis Sándorka.

Jó szobafestőt,

mázolót

csak

GRÄTZ-oi

Str. Filipescu 15. Telefon: 7-49.
Str. Memorandului 20. Telefon: 7-49.

Valódi selyemharisnya

50 sz 100

Adesgo

Az elegáns nő harisnyája

Kapható minden szakmai üzletben

A „kékszalagos“ óceánjárók'öcsét, a „Mauretaniát“ darabokra fogják ZUZNI

A jó tónushoz tartozik a kékszalagoson utazni

London, október 13. Minden esztendőben más óceángözös „divat“ Angliában. A jó tónushoz tartozik, hogy az ember a legujabb divatu gőzösön tegye meg az utat az Adria és az Atlanti óceán között, éppúgy, mint ahogy divat, hogy legalább egyszer egy esztendőben az ember elutazzon Cannesbe másszor Deauvillebe, vagy Nizzába, aszerint, hogy a walesi herceg hol tölti szabadságát. Semmi más gőzösön nem is kísérli meg az ember, hogy Amerikába utazzon. Oda szerez magának kabint, hogy mondhasa: utaztam a „kék szalagosan“. A „kék szalagos“ tudvalevőleg régi kollégáit néhány órával előzi meg az „átjutásban“, ezért tehát hetekre minden kabin le van foglalva. Egyidőben nem kevésbé legáns hajók is átmennek, de félig üresen, és aki szereti a kényelmet, az természetesen a kevésbé favorizált gőzöskön teszi meg az utat Amerikába, de aki a „dicsőségre“ számot tart, az inkább nélküli a nagy komfortot, csak azért, hogy a szezonban telivér társadalmi előkelőség lehessen.

Az ilyen hajóknak a fénykora nem tart sokáig, mint a szépségkirálynőknél, legfeljebb egy évig. De sokszor megtörténik, hogy csak néhány hónapig, míg aztán jön egy másik uszó palota, amely néhány óras rekorddal veri az előbbit és akkor ennek vége.

A versenyben kiméletlenek a gőzösk is, éppúgy, mint a sportemberek. A „Mauretania“ 318-szor tette meg az utat Amerika és Anglia között öt nap, 5 óra és 4 perc alatt. Ez a rekord egyszer megszerezte a hajó számára a kék szalagot és még is az utóbbi időben már olyan gyöngye előjegyű volt a Mauretania helyeire, hogy a hajókolusszus kénytelen volt hónapokon át Plymouth dokkjában pihenni. Egylőre pensionáltak. Ki gondol arra, hogy a „Mauretania“ éveken át az Atlanti óceán gyorsfutárja volt. Hogy protekció kellett egy kabinjának az eléréséhez. Ma már elfelejtették, mint ahogy elfelejtik idővel a szépségkirálynőnek nevét.

A „Mauretania“ akkor kezdett hirnében süllyedni, amikor a „Bremen“ verte az atlanti rekordot. A Mauretania ma huszon hét éves és ez olyan kor, amelyet szinte szegény elmie ez Atlanti óceán királynőjének. Annakidején a „Lusitania“ volt a versenytársa, de szerencsésebb volt nála. Hány viharos, ködös veszedelmet győzött le! Kéményei még ma is fejedelmien emelkednek a magasba, még mindig imponál. De mégis alig akad utas, aki azt hiszi, hogy ismét divatba jöhet. Talán, ha egy filmsztár, egy népszerű politikus, vagy egy hercegi személyiség megmentheti azal, hogy elszánja magát a Mauretanián való utazásra.

HI

— Uj váltóblanka. Bukarestből je-
térüm október 15-
hoz forgalomba. A
lesz. A merített és
ország címere és a
Románia, bélyeg.
mottó papírra véko-
rá a „váltó“ szót.
nyomású lesz, míg
betűkkel nyomják.
baloldalán helyet k-
felírás. A váltócé-
bélyegnyomás fog-
tákon. Az új váltó-
zúlat is tartalmaz-

—Eden főpécet
domból jelentik: E-
érkezett a dán fő-
gadtatásban részese-

— A gyomorfá-
pangás, alhasi vé-
rossz emésztés, há-
ság, fülzugás, hal-
vetlenség a termé-
serüviz használat-
hamarosan elmu-
nyilatkozik a leg-
gyar Ferenc Józse-
kony bélrendszer-
tó és rendkívül e-

— Négy év ut-
versenyez Szigeti
légihíru hegedűn-
néja előtt, amint
ellátogat Román-
turnéra. Nálunk
a Román Operát
rának szimfoniku-
fog fellépni. Mih-
certje, valamint
Scriabin, Scarlate-
nek. Szigeti Józse-
galoff, a világhí-
akinek csodás je-
munk volt négy
Operaház zeneka-
zényletet Jean B-
végi. Az előada-
az Opera pénztá-
lya és a Román
árulnak.

Világceg

jutalékos alapon
rendelkező mint
gikus urak és
hirdetőirodában.

— Tórazsidő-
az erdélyi mizre-
kes publicistája
füzetet adott k-
zárzavarában“
A füzet elején
vonalát. „Vallás-
lenti: felemelke-
amelynél az em-
elnyomni. Oszta-
zik sem a vallá-
vertárba, sőt
nemzeti kultúr-
régi zsidó vilá-
hogy kilombos-
dóság eszméit
éles ellentállás
osztályharc ell-
port kulturbiz-
szerzőnél is B-

Budapest szin-

M
kárprázat
Hon
felleptével

HIREK

— Uj váltóblankettákat hoznak forgalomba. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium október 15-től új váltóblankettákat hoz forgalomba. A váltók alakja 12x30 cm. lesz. A merített és víznyomásos papíron az ország címere és a következő felirat lesz: Románia, bélyeg. A rózsaszín alapon nyomott papírra vékony vonalakkal nyomtatják rá a „váltó” szót. Az 1934-es évszám fehérnyomású lesz, míg a váltó szövegét fekete betűkkel nyomják a papírra. A blanketta baloldalán helyet kap a címer és a Románia felírás. A váltócédula értékét feketeszínű bélyegnyomás fogja jelezni az új típusú váltókon. Az új váltóblanketta engedélyi klauzulát is tartalmazni fog.

— Eden főpécsetőr Dániába érkezett. Londonból jelentik: Eden angol főpécsetőr megérkezett a dán fővárosba, ahol hivatalos fogadtatásban részesült.

— A gyomorfájás, gyomornyomás, bélsárpangás, alhasi vérbőség, nagyfokú erjedés, rossz emésztés, fehér nyelylepedék, kábultság, fülzugás, halvány arcszín, migrén, kedvetlenség a természetes „Ferenc József” keszertvíz használata által igen sok esetben hamarosan elmúlik. Az orvosi világ azért nyilatkozik a legnagyobb elismeréssel a magyar Ferenc József vizről, mert hatása izgékony bérendszerű egyéneknek is megbizható és rendkívül enyhe.

— Négy év után újra Kolozsváron hangversenyez Szigeti József. Szigeti József, a világhírű hegedűművész hosszú amerikai turnéja előtt, amint azt négy év előtt is tette, ellátogat Romániába egy hat estéből álló turnéra. Nálunk október 21-én fog szerepelni a Román Operában és az Operaház zenekarának szimfonikus hangversenye keretében fog fellépni. Műsorán Brahms hegedű-koncertje, valamint Beethoven, Bloch, Ravel, Scriabin, Scarlaticsu és Stravinski szerepelnek. Szigeti József kíséretét Nikita de Magaloff, a világhírű zongoraművész látja el, akinek csodás játékaról ugyancsak alkalmunk volt négy év előtt meggyőződni. Az Operaház zenekarának betanítását és a vezényelést Jean Bobescu, az Opera karnagya végzi. Az előadásra a jegyeket elővételben az Opera pénztára, az Ellenzék könyvostálya és a Romania Artistica, főtéri kioszk árulnak.

Világcegnél bevezetett cluji fiókja

jutalékos alapon átad. Komoly garanciával rendelkező minden információt kibíró, energikus urak érdeklődjenek Rudolf Mosse hirdetőirodában, Cluj, d. e. 9-10 és d. u. 3-5 között.

— Törzsidóállam. E címmel Kohn Jichak, az erdélyi mizrachi egyik szorgalmas és lelkes publicistája, a „Dárkenu” szerkesztője, füzetet adott ki, amelyben „Az ideológiák zürzavarában” tisztulást szeretne teremteni. A füzet elején meg is adja ennek az irányvonalát. „Vallásnémeti zsidónak lenni jelent: felemelkedni egy olyan magas fokra, amelynél az ember képes személyes érdekeit elnyomni. Osztyárharc és gyűlölet nem tartozik sem a vallás, sem a nacionalizmus fegyvertárába, sőt egyenesen ellenkezik a zsidó nemzet géniuszával és vallásnémeti érdekeivel.” Sikra száll szerző a füzetben a héber nyelvű, amely egyedül képes arra, hogy egységes zsidó kultúrát teremtsen, azt a nemzeti kultúrát, amelynek gyökerei még a régi zsidó világban vannak és amelyből kell, hogy kilombosodjon a modern nemzeti zsidóság eszméit. A füzet további részében éles ellentétet hirdert a szocializmus és az osztályharc ellen. A füzetet a Mizrachi csoport kulturális bizottsági árusítják, de kapható a szerzőnél is Huedinban.

Budapest színházi életének legnagyobb szenzációja:

Music Hall

káprázatos fényű drámai zenés revü.

Honthy Hanna

felléptével a Fővárosi Operettszínházban.

14-én, vasárnap d. e. 10 órakor a

IV. nemzetközi Orvos-, Gyógy-szerészeti- és Kozmetikai kiállítás és Árumintavásár

ünnepélyes megnyitása az Ipar-kamara új székházában. 50%-os utazási kedvezmény. Beléptidő 7 lej.

— Erettségizett betörők. Bukarestből jelentik: A cetatea-albai rendőrség jelenti, hogy a város katedrálisát kifosztották s több nagyjértékű tárgyat elloptak. A rendőrség le tartóztatta Gheorghe Insch és Stefan Ioan fiatalembereket, akik most tették le az érettségit, mint a betörés tetteseit. Harmadik társuk, aki szintén intellektuel, eltűnt.

— Elutasították 36 kolozsvári kommunista felfolyamodását. Bukarestből jelentik: A bukaresti legfőbb katonai semmisítőkészítélet hozott a kolozsvári hadbírósg által elítélt 36 kommunista semmisségi panasz ügyében. A bíróság elvetette a semmisségi panaszokat, úgyhogy az ítélet jogerőssé vált.

külsőleg használt kozmetikai szer.

A MENSTRUÁCIÓ

napjainak minden kellemetlenségét elhárítja. Kapható gyógyszerárakban, drogueriákban és illatszertárakban.

— Csempészettel foglalkozik a bukaresti német konzul. Bukarestből jelentik: Tegnap a galaci kikötőbe érkezett egy „Memphis” nevű hajó egyiptomi lobogó alatt. A hajón 5 láda volt e felirattal „Vichi-ásványvíz” a német konzulátus részére, Bukarestbe. A ládák gyanúsak voltak és ezért felbontották és megállapították, hogy különböző csempészárakat tartalmaznak. A küldeményt nagy pénzbírsággal sújtották.

Modern csőbutor és csillár detail-kiszolgálásnál is Gyári áron!

az elegáns világ fogása

Jól jártak, akik bundavásárlásaikat az idei szezonra halasztották

A szörmevásárlás bizalom dolga, mondják a vevők és ez valóban így is van. Például: ugyanazon minőségű perzsabunda árában számottevő eltérés lehet és joggal hiheti a vásárló, hogy az a bunda jobb, amelyikért többet kértek. Miután pedig a szörme azon kevés árucikk egyike, amely még a szakembertől is nagy avatottságot kíván, honnan tudja a laikus vásárló, vajon néhány bunda közül a drágább egyuttal a jobb-e?

Arra kérem tehát a bundát és egyéb szörmet vásárló hölgyeket, hogyha már tájékozottak az árak felől, tiszteljék meg látogatásukkal üzletemet és győződjék meg személyesen arról, vajjon mi előnyösebb számunkra, ha alkudni kell vagy pedig, amikor szabott árak mellett vásárolhatnak BREITFELD szücséni Budapest, IV. Váci ucca 14.

— Leszerelési dokumentumok. Genfből jelentik: A nemzetközi politikában szerepet játszó körökben úgy hírlik, hogy a hatalmak rövidesen engedélyezni fogják Ausztriának az általános védőkötelezettség bevezetését. A katonai szolgálat kétéves lesz. Az Evening News szerint a konzervatívok a parlamenti ülészek megnyitása után nyomban kérni fogják a légi fegyverkezésekre szánt összegek lényeges felemelését.

— Rövid hírek mindenünne. Surics, a Csincskut felváltó új berlini szovjetkövet megérkezett a német birodalmi fővárosba.

— Abbevilleben egy gazdálkodó agyonlőtte feleségét, öt gyermekét, azután felgyújtotta házát s ő maga felakasztotta magát. — Az északkeleti amerikai tagállamokban váratlanul hidegre fordult az időjárás. Két nap pal ez előtt még 70 fok körül volt a hőmérséklet a Fahrenheit fokos hőmérőn, most pedig például Maine állam északkeleti részében hóviharak dühöngtek. A földeken hagyott burgonyatermés megsemmisült. Newyorkban is jeges szélvihar van. — Csikágóban egy 14 emeletes felhőkarcoló hűtőkészülékében keletkezett tűz következtében 2 személy meghalt, 15 súlyosan megsebesült. — Lilleben egy linóleumgyár légett. A kár többmillió frank. — Jean Piccard üzenetet küldött az éjszaka folyamán a detroiti repülőtérről s kérte sztratoszférra ballonja startra készítését. Piccard és felesége sztratoszférra utra indulásának startjáról még nem érkezett hír Newyorkból.

Képkereket? Blondel- vagy lécráma? „PAX”-nál a legolcsóbb!

Cluj, Cal. Victoriei 6. Festményekben nagy választék!

— Délelőtt iskoláslány — éjjel prostituált. Bukarestből jelentik: A galaci erkölcsrendőrség tegnap este meglepett egy Marinescu Elena nevű középiskolai növendéket, aki a női szakiskola 5-ik osztályába jár, amikor egy tengerésziszit kíséretében egyik bordélyházból jött ki. A vizsgálat megállapította, hogy a lány nappal iskolába járt, éjszaka pedig titkos prostituálti üzött. A bordélyház tulajdonosnőjét letartóztatták, a leányt a javítóintézetbe utalták. Az eset rendkívül feltűnést keltett a városban, mert a leánynak barátói a legjobb galaci családok tagjai közül kerültek ki.

Az Erdélyi Zsidó Arvagondozó cluji helyi csoportjánál a kiosztásra kerülő cipők mértékvetelére vasárnap, f. hó 14-én d. e. 10 órakor lesz, Str. Paris 38. alatt Felhívjuk a nyilvántartott árvaakat, hogy a jelzett időben és helyen okvetlen jelentkezzenek és hozzák magukkal télikabátjukat is.

Az Erdélyi Csillarraktár R. T. csődtömegmondoka a tömeghez tartozó csillárokat, rádiókat, villany és rádió felszerelési tárgyakat értékesíti szabak kézből méltányos árakban a legtöbbet ígérőknek, 1934 október 15-től kezdődően Str. Memorandului 8. szám alatt) udvar, balra első ajtó földszinten), minden nap délután 6—12 óráig.

— Háromszázötven bányász éhségstrájkba lépett egy bécsi szénbányában. Budapestről jelentik: A Dunai Hajózási társaság tulajdonát képező bécsi szénbányákban 350 bányász éhségstrájkba lépett bérddifferenciák miatt. A bányában dolgozó más 1000 bányász bajtársi együttérzésből csatlakozott a strájkolókhoz.

— Eljegyzés. Weinberger Irénke Oradea és dr. Grossmann Tibor Budapest jegyesek. (Minden külön értesítés helyett).

„REX” cég Cluj, S.r. Memorandului 8. ajánlja legújabb típusú rádióit, modern csillárokat és villanyfelszerelési cikkek.

— A „Nemibetegségek és a házasság” népszerű orvosi közlemény. Megrendelhető a szerzőnél: Dr. Gergely József bőrgyógyász-urologusnál Targu-Mures, Calarasilor 14. Ara 15 lej.

Táncbemutató a dr. Radnay-Fényes tánciskolában (Karolina tér 2. emelet). Szombaton, 13-án és vasárnap, 14-én este koszoru keretében mutatja be a jövővi mester a szezon legújabb táncait, u. m. „Cariocát”, „Angol valcert”, „Tangót”, „Slow-foxot”. Az egyetemi hallgatók kolonia október 16-án kezdődik, melyen már megtanulhatja az új táncokat is. Beiratkozások, magánórák egész nap.

— Halálra ítélték Violette Nozieret. Párizsból jelentik: Két évvel ezelőtt a világsajtót is bejárta a szörnyű hír, hogy Violette Mozier párizsi diápleány meggyilkolta szüleit, hogy örökülbe léphessen és így megszerezze magának kedvesét, egy párizsi diákot. Párizsi jelentés most arról számol be, hogy a leányt halálra ítélték az eskütszék.

A szigeti Wizo hírei: Valóságos ünnepélyes keretek között zajlott le Reiter Lunka országos ügyvezető elnöknő folyó hó 7-én, vasárnap történt látogatása Szigeten. Már az állomáson szépszámu hölgyközönség jelent meg fogadására. A városba való beérkezése után közvetlenül nagy meetingen vett részt szép számu közönség. A különböző szervezetek és csoportok képviselőinek üdvözlő szavai után Reiter Lunka tartotta meg beszédét, melyben a jövő perspektíváját és a Wizo munkáját ecsetelte. Hatásos példákkal mutatott rá arra, hogy a galutbeli zsidó asszonyoknak mennyire szívügyét kell, hogy képezze, minden a Wizo célkitűzéseit elősegítő megmozdulás. A nagyszámu hallgatóság lelkesen ünnepelte az előadónőt. D. u. 4 órakor zajlott le a Wizo szigeti csoportjának diszgyűlése, melyen Reiter Lunka mindvégig lebilincselően érdekes előadását tartotta meg palesztinai élményei és megfigyeléseiről. Ismertette a Wizo ottani sokoldalú működését az altruizmussal telt létkört, amelyben a fiatal generáció, gerinces, önzetesen az összemberiség ideáljait nagyra becsülő zsidóvá fejlődik. Élénk színekkel festette, hogy a különböző országokból kivándorolt zsidók, minő lelki folyamaton mennek át aránylag egész rövid idő alatt. A színes előadás befejezése után dr. Danzig Sámuné a szigeti csoport elnöknője szép szavakkal mondott köszönetet az előadónak, élvezetes felolvasásáért.

Munkás Mozgóban

Str. Vaia 7. Telefon: 171.

Szombaton 7 és 9, vasárnap d. e. 11, d. u. 3, 6 és 9, hétfőn 5 és 7 órakor:

Kettős műsor! Egy helyiért!

I. **Moziőrült**
HAROLD LLOYD legújabb filmje.

II. **Congorilla**
Eredeti hangos dzsungel film.

UJ KELET *Legújabb hírek*

Barthou utolsó útja

(Első oldali cikkünk folytatása.)

azt a megoldási tervet ajánlotta fel a két pártvezérnek,

hogy együtt lássák el a külügyi tárcát irányítását, amelyet névleg fenn tart magának.

A lap valószínűleg tartja, hogy a kormány ezt a megoldást teszi magáévá s így a miniszterelnök névlegesen be fogja tölteni a külügyi tárcát is. A döntés rövid időn belül megtörténik. A jövő francia külügyminisztere november első napjaiban el fog utazni Rómába, hogy tárgyaljon Mussolini miniszterelnökkel. Az olasz-francia viszony megjavításának lehetősége az utóbbi hetekben kétségtelenül javultak.

„Még kisfiu vagyok, nem akarok király lenni“

A Petit Journal jelentése szerint meghatározó jelenet játszódott le Párizsban II. Péter jugoszláv király és édesanyja között. Amikor a kis király édesanyjával találkozott, sirva borult anyja karjai közé. Mária királyné ekkor közölte vele, hogy a sors akaratából most már királyi hivatást kell betöltenie. „Nem akarok, nem akarok“ — kiáltotta a kisfiu — „még tulságosan kicsi vagyok ahhoz, hogy király legyek“.

A királygyilkosságról szóló filmfelvételek

A Neue Freie Presse londoni különtudósítójának tegnap alkalma nyílt résztvenni a Scotland Yard képviselői előtt való bemutatásán.

A francia rendőrség a Scotland Yard egyik csoportjának rendelkezésére bocsátotta a filmet, amely a bemutatáshoz néhány újságíró is meghívott. A detektívek azon fáradoznak, hogy a filmen látható tömegben esetleg felismerjék ismert politikai terroristák arcát. Ez a fáradozás eddig azonban nem járt sikerrel. A gyilkossági jelenet a következőképpen pereg le:

Először látható Sándor király, amint mosolyogva ül az autóban. A következő pillanatban a merénylő felugrik a kocsi hátsójára és lö, mire azonnal lesujt a tiszt kardja. Sándor király visszahanyatlik a kocsi párnájára. Pillanatra megjelenik Barthou mosolygó arca a vásznon, azután feltűnik Sándor király a kép hátterében. Arca merev, de még mindig mosolyog. Jobbkeze önkénytelenül rángatózik, mintha a fejéhez akarna nyulni. Egy kéz nyulik be az autó ablakán, szinte becézve megsimogatva a király fejét.

Az angol cenzura engedélyezte a film bemutatását, úgyhogy már a legközelebbi napokban az angliai mozgóképszínházak műsorukba iktatják.

A Daily Express szerint a marseillei merényletről felvett filmek a következőket bizonyítják:

1. A rendőrség teljesen elvesztette a fejét és zürzavart idézett elő.
2. A király autója mögött két tiszt lovagolt ugyan, de ezek tulságosan messze voltak ahhoz, hogy elérhessék a gyilkost.
3. A lovasszakasz a menet utolsó kocsija után ötven méternyire lovagolt.
4. A tömeg legalább egy percig tolongott a király autója körül, amíg végre a lovasság vágatni kezdett, hogy megtisztítsa az utcát.

Unneplés és könnyek a belgrádi pályaudvaron.

A Morning Post jelenti Belgrádból: Politikai körök Sándor király temetése után nagy békitőmozgalmat várnak, amelynek célja a lakosság összes csoportjainak egységesítése lenne.

A kormány el van tükélve, hogy véget vet a belső feszültségnek.

A közönséget nagyon meglepte és katonai körökben nagy elégedetlenséget okozott, hogy Zsivkovics tábornok nem tagja a régénstanácsnak.

A British United Press jelenti Zágrábról: Egyetlenegy ablakban nem lesz gyászlobogó, sem gyászjelvény Sándor király temetése alkalmából.

Ez az ablak Radics Mária, a meggyilkolt horvát vezér özvegye üzetének az ablaka lesz.

Ezért a tüntetésért négy fonttal: megfelelő pénzbírságot fog fizetni, amely összeget Radics Mária eddig még minden nemzeti ünnepen megfizetett, mert nem volt hajlandó a jugoszláv hivatalos színeket kifüggeszteni. Ebben a papiroskereskedésben ül egész nap a hatvanéves özvegy. Asztala felett férje arcképe és a horvát nemzetiszínű lobogó van.

A belgrádi fogadtatás részletei

Belgrád, október 13. Mária jugoszláv özvegy királyné vonata reggel 9 órákor futott be a belgrádi főpályaudvarra. Érkezését megelőzően próbavonat haladt min denütt a külön vonat előtt. A vonatból elsőnek a tizenegy éves gyermekkirály lépett ki, barnászöld koverkó ruhában, fedetlen fővel. Majd megjelent a kocsi ajtajában az özvegy királyné talpig gyászba öltözött alakja. Az özvegy királynét anyja, Mária román anyakirályné és Ileana főhercegnő követték a kiszállásban. A régénstanács tagjai, valamint a minisz-

terek az érkezők üdvözlésére siettek s a királyi család tagjait a királyi váróterembe kísérték, ahol fogadás volt.

A tizenegy éves gyermekkirály a fogadás után ellépett a kirendelt díszszázad frontja előtt a „Hozott isten vitézek“ szokásos szavakkal üdvözölte a katonákat, mire azok „Oltalmazza az Ur“ szavakkal válaszoltak.

Petrovics Milutin belgrádi főpolgármester kényeret és sőt nyújtott át a gyermekkirálynak. A királyi család tagjai ezután a pályaudvar előtti térségen összegyűlt hatalmas néptömeg zsvió-zása közben gépkocsikra szállottak és a debinjei királyi kastélyba hajtottak, a régénstanács és a kormány tagjainak autótól követve. A bevonulási utvonalon mindenütt hatalmas tömegek állottak sorfalat, előttük a kivezényelt karhatalom és hazafias szervezetek tagjainak kordonjával.

Péter király bevonul Belgrádba

Belgrád, október 13. (Rador). A királyi vonat megérkezése alkalmával a zenekar a nemzeti himnuszot játszotta. A fiatal uralkodó elsőnek szállt le a vonatról komor tekintettel. Követte őt anyja, majd Mária román királyné, Ileana hercegnő, Karagyorgyevics Arzén herceg, Jettics külügyminiszter, Antics udvari miniszter, Dimitrievics tábornok udvari marsall, Nadjar belgrádi francia követ és más személyiségek.

A három régens üdvözölte a királyt, aki csapatszemlét tartott a díszszázad felett, majd Petrovics polgármester a tradicionális kényeret és sőt nyújtotta át. A király ezután kezetszólt Barnaba patriárkának, aki megáldotta. Uzonovics miniszterelnök rövid üdvözlő beszédet mondott, kifejezve a jugoszláv nép szeretetét, amellyel az uralkodó iránt viseltetik. A királyné is fogadta a jelenlevők hódolatát.

akik közül sokan alig tudták visszafojtani könnyeiket.

Mély csöndben a királyi család tagjai átmentek a váróterembe, ahol a diplomáciai kar, a katolikus püspök, a főrabbi, a muzulmán egyház vezetője és a törvényhozó testületek elnökei üdvözölték őket. Mikor a királyi menet megjelent az állomás előtti térségen, ak oronok mögé szorított tömeg szakadatlan üdvözlésbe kezdett, amely nem szűnt meg egészen a dedinjei kastélyig, ahová a király és kísérete tartott.

„Doktor ur!“

Párizs, október 13. (Rador). Az annemassei rendőrség ma folytatta Calemén bűntársainak kihallgatását. Rajtics megerősítette Postischil alias Benes tegnapi vallomását. Elmondotta, hogy 1928-ban távozott Jugoszláviából és 1932-ben Magyarországon telepedett le, mint a Pavelics vezetés alatt álló terrorista szervezet tagja.

Azt a titokzatos személyiséget — mondotta Rajtics —, aki Párizsban várta őket „Doktor urnak“ szólították.

Ő vezette őket Lausanneból Párizsba, ahol mind a négy tettestársnak új ruhát vett. Az annemassei rendőrség elhatározta, hogy Postischil és Rajticsot Saint-Julienbe küldi, hogy az ottani vizsgálóbíró hallgassa ki őket.

Bukaresten keresztül érkezett jelentés szerint Rajtics kijelentette hogy Postischillel együtt célzóvó gyakorlatokat végeztek a jánkapusztai (Magyarország) terrorista táborban ahol kijelentése szerint célzóvótréninget folytatott még vagy 30 horvát emigráns.

Novak kijelentései alapján, amelyeket az annemassei rendőrség előtt tett, a budapesti rendőrprefektúra bevezette a vizsgálatot

Novak alias Rajtics magyarországi tartózkodásának ügyében.

Doumergue bucsuztatja Barthout

Párizs, október 13. (Rador) — Borus öszi napon, igen szomorú atmoszférában folyt le Barthou temetése. Oriási tömeg zarándokolt a rokkantak emlékműve felé, ahol a katalfalkot felállították. A Quai d'Orsay és az invalidusok dómja között katonai csapatok vontak kordont, mögöttük helyezkedett el a tömeg.

Egy óra után valamivel érkezett a külügyminisztériumba Lebrun elnök a kamara és szenátus elnökeivel. A miniszterelnök fogadta őket, majd együttesen beléptek az óratérembe, ahol annyi történelmi fontosságú szerződést irtak alá. Most a koporsót felemelték az elhunyt barátai és a jelenlevők néma tiszteletadás mellett egy ágyulafettára helyezték, amelyet 6 fekete ló húzott. A menet lassan indult meg. Elöl haladtak a korszokukat vivő kocsik, a gyászkocsi után ment Lebrun, a kormány tagjai, a diplomáciai kar, a külföldi államok képviselői, a Népszövetség kiküldöttei. Chopin gyászindulójának hangjai között haladt a menet az invalidusok tere felé. Itt Barthou koporsóját egy katalfalkra helyezték. Doumergue miniszterelnök felment az erre a célra épített tribünre és gyászbeszédet tartott.

Négy évtized munka

Doumergue hangsúlyozta Barthou politikai aktivitásának nagy jelentőségét, amelyet négy évtized alatt fejtett ki az ország érdekében. Minden tette szenvedélyes hazaszeretettel volt áthatva. Mint író, mint szónok, bölcsész és történész szolgálta a francia eszmét és nyelvet, összehasonlíthatatlan világossággal, pontossággal és ékesszólással.

Patriotizmusa azonban nem volt provokatív, hanem örökös és mély. Nem elég békét akarni, hanem azt meg is kell szerezni. Az intelligencia szabályai és a szellem elhatározásai mentesek a szenvedélyektől.

És mégis a szenvedélyek emberi tulajdonságok. E szenvedélyekkel helyezzük szembe a mi békeakaratumt gátjait, amelyet azonban az igazság szolgálatában álló erőnk rendíthetetlen tudata támaszt alá.

Amikor februárban apelláltam Barthou támogatására, késznek mutatkozott a

legsúlyosabb és legkényesebb körülmények között is a munka vállalására. 40 éve vagyunk barátok, sokszor dolgoztunk együtt, de sohasem volt élesebb az intelligenciája, igazságosabb az ítélőképessége és eleve nebb a bátorsága, mint az utóbbi időben.

Franciaország külpolitikáját annyi tekintéllyel és munkával vitte, hogy annak eredményei alig 8 hónap alatt rendkívül értékesek.

Minden erejével híen szolgálta a békét, lojalitással dolgozott a közeledek politikájában, amelyhez együttműködésre hívta fel az összes népeket. Ép a legközelebbi napokban akart elmenni egy szomszéd országba, egy országba, amelyhez közelebb vagyunk, mint bármely más országhoz a vérségi kapcsolatok folytán, hogy eloszlassa a muló ellentéteket és tanácskozzék a béke megmentése végett teendő közös munkáról.

Es ime gyilkos kéztől hal meg abban a pillanatban, amikor fogadta a vitéz uralkodót, aki ugyanennek az ügynek szolgálatában jött Franciaországba.

Barthounak nagy örömet szerezett egy a látogatás, amely alkalmat nyújtott volna, hogy még jobban megerősítse a barátságot és még jobban konszolidálja a békét az Adrián és Középeurópán.

Ezután a csapatok Gouraud tábornok vezetésével elvonultak a katalfalk előtt, majd a koporsót a Sain-Louis templomba vitték, ahol gyászistentiszteletet tartottak.

Cáfól a magyar sajtó

Budapest, október 13. (Rador) A lapok részleteket közölnek Kalemén társainak kihallgatásáról, de nem említenek meg semmit a terroristák magyarországi tartózkodásáról. A Budapesti Hírlap azt írja, hogy nem kell hitelt adni a két letartóztatott horvát vallomásának. Ha a tények megfelelnek a valóságnak, egy a magyar rendőrség meg fogja tenni kötelességét.

Lehetséges azonban, hogy csak egyesek azon óhajának szolgálnak, akik be szeretnék keverni Magyarország nevét ebbe a merényletbe. Örizzük meg tehát hidegvérünket és a rendet, mert minden el fog mulni anélkül, hogy érintene bennünket — fejezi be a lap.

Titulescu élete is veszélyben?

London, október 13. A Daily Mail genfi táviratot közöl, amely szerint egyes népszövetségi körökben azt hiszik, hogy nemzetközi szervezet létezik, amely igyekszik ellensúlyozni a francia politikát és e célból elteszi láb alól mindazon politikai személyiségeket, akik ennek a politikának a szolgálatában állnak.

A Daily Mail szerint ennyi gyilkosság után Titulescu élete sem látszik biztosítva.

Népszövetségi körökben mindenesetre elég tétellel vették tudomásul, hogy Sándor király meggyilkolása után Titulescu azonnal vállalta a román külügyi tárcá vezetését.

London, október 13. A londoni magyar ügyvivő felháborodottan és kategórikusan cáfolja a hírt, mintha Magyarország akár milyen formában részese volna a marseillei merényletnek. A magyar ügyvivő rosszindulatúnak és az európai békére veszedelmesnek minősít minden olyan akciót, amely idegen nemzeteket akarna a marseillei bűnténnyel kapcsolatba hozni.

Taxa po plátite in No. 22471

10. Telefon Havonta 1 évre 600, fődíre: 12, félévre 12, detések díj KELET" a dóság egy Cikkeink rás megj

Lebrun

Koros

Belgrád temét vivő sármag reg spalatói k százezer hogy mege teletet. Az va. A tón A koporsó néptömegek kat. Elvon szlovén né sirt, majd mikor Jug mindent el Jugoszlávi indították érkeztet r fesztumot kosságot, vegyen rés telgesen. Este 9 rint, érke ját hozó k a város e mig az ezer en

A vonat A ravatal tömegek, a különvo zett meg

A kopor tyollal ve zeti Szini hasonló é fényképe, kezó szav viat! Ez szavai, m

Belgrád keltett K nojevics, nekült ve szsses be meg a k nek utols sok kiűf litólag az egyidő ban a teni a

A kirá külföldi lodák fe leg hagy ban vegy külföldi mint pri

Párizs fön este Sándor utnak i Pietri le ga veze elégedés híret. A

Holnap, hétfőn erdélyi premier a ROYAL-mozgóban:

A HALÁL VAKÁCIÓZIK

Az év legértelmesebb, legfinomabb filmje: Fősz.: FREDERICH MARCH.

Cenzurat